

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ ve MODA TASARIMI ANABİLİM DALI**

**KADIN İÇ GİYİM MAMÜL ÖLÇÜLERİNİN BELİRLENMESİ
ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

SEÇİL BAĞCI

Danışman

YRD. DOÇ.DR. BİRSEN ÇİLEROĞLU

ANKARA-2009

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ ve MODA TASARIMI ANABİLİM DALI**

**KADIN İÇ GİYİM MAMÜL ÖLÇÜLERİNİN BELİRLENMESİ
ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

SEÇİL BAĞCI

Danışman

YRD. DOÇ.DR. BİRSEN ÇİLEROĞLU

ANKARA-2009

Seçil Bağcı
Ankara, 2009

KADIN İ GİYİM MAMÜL ÖLÇÜLERİNİN
BELİRLENMESİ ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Seçil BAĞCI'nın 'Kadın İç Giyim Memul Ölçülerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma' başlıklı tezi 16.06.2009 tarihinde, jürimiz tarafından, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Birsen ÇİLEROĞLU

.....

Üye : Prof. Dr. Ayten ULUSOY

.....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Neşe YAŞAR ÇEĞİNDİR

.

(İmza)

Unvan, Adı Soyadı

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu araştırma da iç giyim üretimine yönelik mamul ölçülerin oluşturulması planlanmıştır. Bu amaçla standart Türk kadını ölçülerine uygun olarak ve kadınların iç giyim ürünlerinden beklentileri dikkate alınarak seçilen sutyen ve külot modelleri için mamul ölçü tabloları oluşturulmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilecek iç giyim mamul ölçülerinin üretici firmalar tarafından kullanılmasıyla mamul-vücut uyumunun artırılması sonucu kullanıcı memnuniyetinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu araştırma iç giyim üretiminde mamul ölçülerin oluşturulmasına yönelik ilk araştırma olması nedeniyle yapılacak diğer çalışmalara ve konuyla ilgilenenlere örnek oluşturması açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde destek ve katkılarını gördüğüm başta danışmanım Yrd. Doç. Dr. Birsen ÇİLEROĞLU'na, prototip dikimlerim için gerekli donanım ve teçhizatı sağlayan Anıl, NBB ve Yeni İnci firmalarına, yazdığı kitaplarla ve tez konumla ilgili benimle yapmış olduğu görüşme ile çalışmama ışık tutan Sayın Cüneyt AYRAL' a, çalışmalarım esnasında beni evinde misafir eden Arzu TERLİ arkadaşşıma, aileme ve nişanlım Özer KAHRAMAN' a teşekkürlerimi sunarım.

Seçil BAĞCI

ÖZET

KADIN İÇ GİYİM MAMUL ÖLÇÜLERİNİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

BAĞCI, Seçil

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Birsen ÇİLEROĞLU

Haziran 2009, 88

Globalleşen dünya ekonomisinde iç giyim üreticisi firmalarının mamul-vücut uyumunu göz ardı etmeleri söz konusu değildir. Bu amaçla firmaların müşteri memnuniyetini sağlaması ve rekabet ortamında kaliteyi koruması için hedef kullanıcılarının vücut ölçülerine uygun mamuller hazırlamaları gerekmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı standart Türk kadını vücut ölçülerinden sutyen ve külot ürünleri için mamul ölçüleri oluşturmaktır. Araştırma sonucunda elde edilen iç giyim mamul ölçülerinin üretici firmalar tarafından kullanılmasıyla mamul-vücut uyumunun sağlanması ve kullanıcı memnuniyetinin artması beklenmektedir.

Çalışmanın verilerini elde etmek amacıyla Çileroğlu tarafından geliştirilen İç Giyim Üretimine Yönelik Kadın Beden Ölçüleri kullanılmıştır. Mamul ölçüleri oluşturmak üzere vücut ölçülerini en iyi test edebileceği düşünülen sutyen ve külot modelleri seçilmiştir. Seçilen sutyen ve külot modelleri için müller bıçkı sistemi kullanılarak üretim kalıpları hazırlanmıştır. Hazırlanan kalıplarla seçilen beden ve kap ölçülerinde 3 aşamada prototip dikimi yapılmış, her bir aşamada yapılan mamuller denenerek düzeltmeler yapılması sonucunda uygun mamul ölçülerine dönüştürülmüştür. Prototipler değerlendirme formu kullanılarak kontrol edilmiştir. Üretilen iç çamaşırı örnekleri aynı sutyen bedenine ve farklı boy ile kiloya sahip 65 kadın üzerinde denenmiş tam uyum sağladığı belirlenmiştir. Elde edilen mamul ölçülerin vücut ölçülerinden ve iç piyasada kullanılan mamul ölçülerinden farklı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İçgiyim, Mamul Ölçü, Ürün Ölçüsü, Sutyen, Külot

SUMMARY

A STUDY REGARDING TO INDICATE WOMAN UNDERWEAR END PRODUCT SIZE

BAĞCI, Seçil

Thesis of Master of Science

Advisor: Yrd. Doç. Dr. Birsen ÇİLEROĞLU

June 2009, 88

Considering the global economy, it is not possible for the underwear manufacturers to ignore product-body unison. So it is essential for these companies to design products , well-matched with their target customers' body type , to be able to satisfy them and keep the quality level high in this competitive occasion

Main propose of this study is to establish bra and panty sizes suitable for Turkish women body measures. Being used the underwear product meausures , gained from this research , by manufacturers is expected to increase the customer satisfaction and provide product-body unison.

To gain the datas of research ‘ ‘ Women Body Measures Aimed To Underwear Production’ ’ , developed by Çileroğlu , was followed up. The styles of bra's and panties were chosen, to be able to establish end product measures , which are believed to test the body measures best. Production templates were prepared by using ‘ ‘müler’ ’ sawing system for chosen bra and pany styles. 3 prototype sewing processes were made by these templates in indicated body and cap measures. The measures of products , which produced in each process , were corrected by being tested and transformed to suitable product measures. The prototypes were controlled by using evaluation forms. The samples were tested on 65 women , who have the same bra size but different weights – heights and matched perfectly on them. It was indicated that, gained product measures are different from body and product measures which are used in public markets.

Key Words: Underwear, endProduct Measure, Product Measure, Bra, Panty

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRÜ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRAC.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU.....	2
1.2. PROBLEM CÜMLESİ.....	3
1.3. ALT PROBLEMLER.....	3
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
1.6. SAYILTILAR.....	5
1.7. SINIRLILIKLAR.....	5
1.8. TANIMLAR VE KISALTMALAR.....	5

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1.İÇ GİYİM HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	7
2.1.1. İç Giyimin Tanımı.....	7
2.1.2. İç Giyimin Sınıflandırması.....	8
2.1.3 İç Giyimin Tarihçesi.....	8
2.2.SUTYEN HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	10
2.2.1. Sutyenin Tanımı	10
2.2.2. Sutyenin Tarihçesi	10
2.2.3 Sutyenin Nitelikleri ve Sınıflandırılması.	13

2.2.4. Doğru Sutyen kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktaları.....	16
2.2.5. Sutyen Bedeninin Hesaplanması.....	17
2.2.5.1. Meme Anatomisi	17
2.2.5.2. Meme çeşitleri.....	18
2.2.5.3. Sutyen Bedeninin Hesaplanması.....	21
2.3. KÜLOT HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	23
2.3.1. Külotun Tanımı	23
2.3.2. Külot Nitelikleri ve Çeşitleri.....	23
2.3.3. Külot Bedeninin Hesaplanması.....	23
2.4. KADIN İÇ GİYİMİNDE MAMUL ÖLÇÜLERİ.....	24
2.4.1. Kadın İç Giyiminde Ölçü Alma.....	24
2.4.2. Sutyen Mamul Ölçüleri.....	25
2.4.2. Külot Mamul Ölçüleri.....	27
2.5. Türkiye İç Giyim Sektörü.....	29
2.5.1. Üretim.....	29
2.5.2. Dış Ticaret.....	30
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	31

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli.....	33
3.2. Evren Ve Örneklem.....	33
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	34
3.4. Verilerin Analizi.....	37

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	38
4.1. Araştırma Kapsamında Genel Bilgiler.....	38
4.2. Mamul Ölçülerin oluşturulması.....	38

4.2.1. Sütyen Mamul llerinin Oluşturulması.....	38
4.2.2. Külot Mamul llerinin Oluşturulması.....	43
4.3. Sütyen Mamul llerinin Vücut lleri İle İlişkileri.....	45
4.4. Külot Mamul llerinin Vücut lleri İle İlişkileri.....	57
4.5. Sektörde Kullanılan Mamul llerinin Karşılaştırılması.....	62

BÖLÜM V

5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	67
5.1. SONUÇ.....	67
5.2. ÖNERİLER.....	73
KAYNAKÇA.....	74
EKLER.....	78

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo1: Alt Göğüs Genişliğinde Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	49
Tablo 2: Sektörde Kullanılan Alt Göğüs Genişliği İle Uygulamalı Çalışma Sonucu Elde Edilen Mamul Ölçülerin Karşılaştırılması.....	50
Tablo 3: Kanat Boyu Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	51
Tablo 4: Ön Beden Genişliğinin Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması	52
Tablo 5: Koltukaltı Genişliği Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	53
Tablo 6: Kap 1 Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	53
Tablo 7: Sütyen İçin Kap Denklik Tablosu.....	54
Tablo 8: Kap İç Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	54
Tablo 9: Kap Yüksekliği Ölçüsünün Vücut Ölçüsü ve Mamul Ölçüsü Olarak Karşılaştırılması.....	55
Tablo 10: Yan Boy Ölçüsü İçin Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	55
Tablo 11: Alt Mide Boyu Mamul Ölçü Tablosu.....	56
Tablo 12: Sektörde Kullanılan Alt Mide Boyu İle Uygulamalı Çalışma Sonucu Elde Edilen Mamul Ölçülerin Karşılaştırılması.....	56
Tablo 13: Mide Genişliği İçin Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	57
Tablo 14: Mide Boyu Mamul Ölçü Tablosu.....	58
Tablo 15: Mideden Ön Askıya Kadar Olan Mesafenin Mamul Ölçü Tablosu.....	58
Tablo 16: Askı Eni Mesafenin Mamul Ölçü Tablosu.....	58
Tablo 17: Ön Askıdan Yan Dikişe Olan Mesafenin Mamul Ölçü Tablosu.....	59
Tablo 18: Askılardan İtibaren Kap Yüksekliğinin Mamul Ölçü Tablosu.....	59
Tablo 19: Agra Genişliği Mamul Ölçü Tablosu.....	59
Tablo 20: Arka Askıdan Agra Olan Üst Mesafenin Mamul Ölçü Tablosu.....	60
Tablo 21: Arka Askıdan Yana Olan Üst Mesafenin Mamul Ölçü Tablosu.....	60
Tablo 22: Bel Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	62
Tablo 23: Kalça Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	62
Tablo 24: Ağ Genişlikleri Mamul Ölçü Tablosu.....	63
Tablo 25: Oturuş Yüksekliği Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin	

Karşılaştırılması.....	63
Tablo 26: Ön –Arka Oturuş Yükseklikleri Mamul Ölçü Tablosu.....	64
Tablo 27: Ağ Uzunluğu Mamul Ölçü Tablosu.....	64
Tablo 28: Ağ Çevresi Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması...64	
Tablo 29: Yan Boy Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....65	
Tablo 30: Ön - Arka Bacak Kavisi Mamul Ölçü Tablosu.....	65
Tablo 31: Sektörde Kullanılan Sutyen Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....66	
Tablo 32: Sektörde Kullanılan Külot Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması.....69	
Tablo 33: Beden Serine Göre Sütyen Mamul Ölçü Tablosu.....	71
Tablo 34: Külot Mamul Ölçü Tablosu.....	72
Tablo 35: Sütyen Mamul Ölçü Tablosu.....	73

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1: 1930’lu Yıllarındaki Sütyen Resmi.....	10
Şekil 2: 1940’lu Yıllarındaki Sütyen Resmi.....	10
Şekil 3: 1950’lu Yıllarındaki Sütyen Resmi.....	10
Şekil 4: Uzun Balen.....	14
Şekil 5: Push Up Balen.....	15
Şekil 6: Balkonet Balen.....	15
Şekil 7: Kısa Balen.....	15
Şekil 8: Meme Anatomisi.....	17
Şekil 9: Gelişmiş Meme Resimleri.....	18
Şekil 10: Ufak Meme Resmi.....	18
Şekil 11: Üst Kısmı Hafif Çukur Meme Resmi.....	18
Şekil 12: Çok Gelişmiş Meme Resmi.....	19
Şekil 13: Çok Gelişmiş Beton Figürlü Meme Resmi.....	19
Şekil 14: Sarkık Meme Resmi.....	19
Şekil 15: Beden Ölçüleri Aynı Kap Ölçüleri Farklı Meme Yapıları.....	20
Şekil 16: Aynı Beden ve Aynı Kap Ölçülerine sahip Farklı Meme Yapıları.....	20
Şekil 17: E cup Sorunlu Meme Resmi.....	22
Şekil 18: Sütyen Üretiminde Ölçü Alma Teknikleri.....	26
Şekil 19: Külot Üretiminde Ölçü Alma Teknikleri.....	27
Şekil 20: Sütyen Mamul Ölçüleri.....	28
Şekil 21: Külot Mamul Ölçüleri.....	30
Şekil 22: Seçilen Modellerin Teknik Çizimi.....	38
Şekil 23: 1. Sütyen Prototip Dikimi Ön.....	44
Şekil 24: 1. Sütyen Prototip Dikimi Arka.....	44
Şekil 25: 2. Sütyen Prototip Dikimi Ön.....	45
Şekil 26: 2. Sütyen Prototip Dikimi Arka.....	45
Şekil 27: 2. Sütyen Prototip Dikimi İlk Hali İle Sol Bone.....	46
Şekil 28: 2. Sütyen Prototip Dikimi Düzeltilmiş Sağ Bone.....	46
Şekil 29: 3. Sütyen Prototip Dikimi Ön.....	47
Şekil 30: 3. Sütyen Prototip Dikimi Arka.....	47

Şekil 31: 1. Külot Prototip Dikimi �n.....	47
Şekil 32: 1. Külot Prototip Dikimi Arka.....	47
Şekil 33: 2. Külot Prototip Dikimi �n.....	48
Şekil 34: 2. Külot Prototip Dikimi Arka.....	48
Şekil 35: Sütyen Mamul �l� Gösterimi.....	49
Şekil 36: Külot Mamul �l� Gösterimi.....	61

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Vücudun fiziksel sağlığını koruyan ruhsal kaygı ve endişeleri gideren, dış giyime iyi bir görünüş kazandırmayı amaçlayan, vücuda istenilen görünüm sağlayarak form kazandıran ve doğrudan tene giyilen giysiler iç giyimleri oluşturmaktadır (Tekel, 1990, s.10) .

Giyim tarihi incelendiğinde kadınların çağlar boyunca vücut çizgileriyle ilgilendikleri görülmektedir. Güzelliklerinin dışavurumuna gösterdikleri özen ve bu konudaki estetik kaygıları 21.yy da artarak devam etmektedir. Bu nedenle iç giyim; dış giyimin zarafetine yaptığı etkiden dolayı kadınların özgüveni ile doğrudan ilgili olduğu söylenebilir.

TÜİK’ in 2000 yılı seçim istatistiklerinden kadın nüfusunun yaş gruplarına ayrıldığı en son verilere göre 14–49 yaş arası kadın nüfusu toplam nüfusun 18.201.844 üdür (TÜİK, 2000, s.92–93). Bu kadar büyük müşteri grubunun beklentilerinin karşılanması iç giyim üreticilerinin iç pazar paylarını genişletmesini sağlayacaktır.

Kadınların çalışma hayatındaki rollerinin artması, sosyal hayata katılım oranlarını da arttırmıştır. Böylece daha geniş çevrelerle etkileşimde bulunan kadınların iyi bir dış görünüşe sahip olma konusundaki beklentilerinde de artış göstermektedir. İyi bir dış görünüş oluşturmaya hizmet eden en önemli etkenlerden biride kullanılan iç giyimlerin taşıdığı özelliklerdir.

İstenilen nitelikte iç giyim ürünlerinin üretilmesinde ilk koşul, hedef kitlenin vücut özelliklerini yansıtan vücut ölçülerinin bilinmesidir. İç giyim ürünleri seri üretiminde kullanılacak ölçüler; bu giysilerin hiçbir bolluk ilavesi olmadan vücudu sarması ve vücuda form vermesinin istenmesi nedenleriyle daha hassas olmak zorundadır (Aydın ve Çileroğlu,2006, s. 68). Bu durum mamul ölçüleri içerisinde iç giyimde kullanılacak olanların önemini ortaya çıkarmaktadır.

Araştırmanın konusunu oluşturan, kadın iç giyiminde mamul ölçülerinin belirlenmesi, bu konudaki beklentilerin karşılanmasında önemli faydalar

sağlayacaktır. Birçok kadın özellikle iç giyimde önemli bir yere sahip olan sutyen ve külotlarla ilgili sorunlar yaşamaktadır. Firmalara göre değişen sutyen ve külot mamul ölçülerinin standart Türk kadını ölçülerine uygun olarak oluşturulacak olmasının hem üretici firmalar hem de müşteri memnuniyetini sağlaması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Türkiye’de bu konuda yapılan ilk bilimsel araştırma olması, değişik mamul gruplarında yapılacak diğer çalışmalara, konuyla ilgilenenlere bir örnek oluşturması ve sonuçlarının üretici firmalara sunulması açısından da önem taşımaktadır.

1.1. PROBLEM DURUMU

Günümüzde iç giyim insanlar için dış giyimin formunu oluşturan bir araç olmaktan çıkmış, süslenme ihtiyacını da karşılayan hatta her iki fonksiyonu optimum düzeyde birleştirerek karşılamayı amaçlayan bir araç olmuştur.

Ülkemizde, iç giyim sektörünün hazır giyim içerisindeki payı %32,5’e olmakla beraber Türkiye iç giyim ihracatı bakımından dünyada 2. sıradadır. Üretim kapasitesi yüksek olan ülkemizde bu sektörde faaliyet gösteren firmaların pazar paylarını geliştirmeleri gerektiği aşikârdır (TİGSAD, 2005, s. 4).

Türkiye nüfusunun yarısından fazlasını kadınlar oluşturmaktadır. Bunun için iç giyim sektöründe hedef kitle olarak kadınlara ayrılan pay daha fazladır. Kadınlara ayrılan iç giyim mamullerinde ise sutyen ve külotun diğer mamullerin önüne geçtiği görülmektedir. Birçok kadın bu mamul gruplarıyla ilgili problemler yaşamaktadır. Dr Özmen yapmış olduğu bir araştırmada büyük memeli kadınların göğüslerini küçük göstermek amacıyla küçük beden ölçülü, sıkan sutyen tercih ettiklerini bu nedenle birçok sutyen üreticisinin büyük beden üretmediğini buna bağlı olarak da bu grupta ki bayanların doğru sutyen bulabilme oranının azaldığını belirtmiştir (Özmen, 2008). Konuya ilişkin çeşitli internet sitelerinde ise kadınların sutyen ve külot ürünlerine yönelik sorunları incelendiğinde firmalar arasında ölçü farklılıklarının olması bu nedenle ürünleri denemeden alamadıkları, kup ölçülerine uygun mamul bulmakta zorluk çektikleri gibi sorunların yer aldığı görülmektedir. Buda müşteri memnuniyetsizliğini ortaya çıkarmaktadır(www.icgiyimci.net, <http://kadinsak.com>).

Bu sorunların çözülmesi için ilk basamağı bu mamul gruplarında kullanılan ölçülerin hedef kitlenin vücut ölçülerine uygunluğu oluşturmaktadır

Özellikle iç piyasada çalışan firmalar arasında rekabet ortamının yoğun olduğu iç giyim sanayinde, firmaların çalışmalarını sürdürebilmeleri üretilen ürünün, müşteri isteklerine uygun ürünler olmasına bağlıdır. Bu sebeple Türk kadını vücut ölçüleri üzerinden kumaş ve model özellikleri dikkate alınarak mamul ölçülerin oluşturulması gerekmektedir.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Türkiye de iç giyim üretimine yönelik kadın vücut ölçüleri kullanılarak elde edilen kadın iç giyim mamul ölçüleri nelerdir?

1.3. ALT PROBLEMLER

Araştırma problemine cevap bulmak amacıyla aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Türkiye de standart beden ölçüleri ile elde edilen sutyen ve külotların vücuda uyumu nasıldır?
2. Vücut ölçülerine göre hazırlanan sutyen ve külotlarda karşılaşılan uyumsuzluklara göre ölçü tablolarında ve kalıplarda nasıl değişiklikler yapılmalıdır?
3. Yapılan değişiklikler sonrasında elde edilen ürünlerin vücuda uyumu nasıldır?
4. Elde edilen mamul ölçülerinin sektörde kullanılan ölçülerden farkları nelerdir?

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada standart Türk kadını ölçülerine uygun olarak ve kadınların bu mamul gruplarından beklentileri dikkate alınarak sutyen, külot ürünleri için mamul ölçüleri oluşturulmuştur. Çalışma TİGSAD' a bağlı seçilen bir iç giyim firmasında, iç giyim ürünleri için oluşturulmuş standart Türk kadın vücut ölçüleri kullanılarak

çeşitli beden ve göğüs formları için üretim yapılmasını ve üretilen prototip ürünlerin denenerek gerekli görülen düzeltmelerinin yapılmasıyla mamul ölçülerinin elde edilmesini amaçlamaktadır. Elde edilen mamul ölçülerine göre üretimi yapılan sutyen ve külotlar kadınlar üzerinde denenerek sonuçlar tartışılmıştır.

Yapılan bu araştırma sonucunda elde edilen iç giyim mamul ölçülerinin üretici firmalar tarafından kullanılmasıyla mamul-vücut uyumunun artırılması sonucu kullanıcı memnuniyetinin sağlanması amaçlanmıştır.

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Türkiye’de yaşayan kadın nüfusu 35 milyonu aşan rakamlara ulaşmıştır. Bu durum beraberinde giyinme ihtiyacını ve özellikle kadınlar için iç giyim ürünlerini giderek daha önemli hale getirmektedir.

İç giyim ürünlerinde kalitenin sağlanması, tasarlanacak ürünlerin ölçüler açısından kişiye uyumuna, vücuda iyi form vermesine, kullanılan malzemelerin kullanım alanlarına, amaca ve modaya uygunluk özelliklerini taşımasına bağlıdır. Bütün bu özelliklere ulaşmanın ilk basamağını vücut ölçülerine uygunluk oluşturmaktadır. Bunun sağlanması Türk kadınlarından alınarak oluşturulmuş beden ölçüleri standardizasyonu hazırlanmış olmasını gerektirir (Çileroğlu, 2006, s. 27). Bu nedenle mamul ölçülerin vücut ölçülerinden yola çıkarak oluşturulması çok önemlidir. Vücut ölçülerinin istenilen ürün formunu elde edilinceye kadar modifiye edilmesi mamul ölçü oluşturmakta yöntem olarak tercih edilmiştir.

İç giyim üretimlerinde mamul ölçüler bolluk değil form verme ve vücudu sarma beklentileri nedeniyle eksiltme özelliği taşımaktadır.

İç piyasada faaliyet gösteren birçok iç giyim firması standart Türk kadını ölçülerinden çok kendilerinin çeşitli yöntemlerle elde ettikleri ölçü tablolarını kullanmakta ve müşteri beklentilerini ölçü tablolarına yansıtmamaktadırlar.

Bu araştırmada, Türk kadını standart ölçülerini yansıtan sutyen ve külot mamul ölçüleri oluşturulmuştur. Oluşturulan bu mamul ölçülerle üretilen ürünlerin

müşteri memnuniyetini arttıracak olması iç giyim üreticileri açısından önem taşımaktadır.

Türkiye’de bu konuda yapılmış kapsamlı bir araştırma olmanın sınırlı olması değişik mamul gruplarında yapılacak diğer çalışmalara ve konuyla ilgilenenlere ve iç giyim üreticilerine faydalı olacağının düşünülmesi açısından da önem taşımaktadır.

Vücut ölçüleri ile sütyen mamul ölçülerinin ilişkilendirildiği bu araştırmadan elde edilen verilerin standartlara uymayan meme yapıları ile kişiye özel sütyen üretimlerinde mamul ölçülerin belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.6. SAYILTILAR

Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturmak için taranan kaynaklar güvenli ve yeterli bilgiyi içermektedir.

Standart ölçülerin Türk kadınının ölçülerini tam olarak yansıttığı kabul edilmektedir.

Prototip ürünlerin kontrolü için seçilen örneklemin evreni temsil ettiği kabul edilmektedir.

1.7. SINIRLILIKLAR

1. Yetişkin kadın iç giyim ürünlerinden sütyen ve külot ile sınırlıdır.

2. Mamul ölçülerin oluşturulmasında iç giyim ürünleri için geliştirilen Türk kadını vücut ölçü standartlarının kullanımı ile sınırlıdır.

1.8. TANIMLAR VE KISALTMALAR

TİGSAD: Tüm İç Giyim Sanayicileri Derneği

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

İTKİB: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birliği

Standart: Doğal ya da insan yapısı olarak belirli bir amaçla kullanılan bir üründe istenen özellik ve bu özelliğin izin verilen değişim ölçüsü olarak tanımlanabilen bir ölçüttür.

Mamul Ölçüsü: Doğrudan bitmiş giysi üzerinden alınan ölçülerdir (Baysal,1995, s.142).

Sutyen: Çeşitli Kumaşlardan (dantel, saten, naylon v.s.) yapılan ve göğüsleri dik tutmaya yarayan kadın iç çamaşırındır (Meydan Larousse, cilt-11, s:633).

Külot: Kısa, belden lastikli iç giyeceğidir. Doğrudan ten üzerine giyilen bir giyim eşyasıdır (Tekel, 1990, s. 13).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar yer almaktadır.

2.1.İÇ GİYİM HAKKINDA GENEL BİLGİ

2.1.1. İç Giyimin Tanımı

İç giyim “ Vücut ısını korumak, dış giyimin güzel görünmesini sağlamak amacıyla tene veya dış giyimin altına giyilenlerin yanı sıra, yatakta veya ev içinde giydiğimiz giysilerdir” diye tanımlanabilir (TDK,1974, s. 324).

Vücudun fiziksel sağlığını koruyan, ruhsal kaygı ve endişeleri gideren, dış giyime iyi bir görünüş kazandırmayı amaçlayan, vücuda istenilen görünümü sağlayacak form kazandıran ve doğrudan tene giyilen giysiler iç giyimi oluşturmaktadır. İç giyimlerde bütün giyim ürünleri gibi modanın etkisiyle şekillenmektedir. İç giyimin seçiminde sağlık unsuru kadar estetik kaygılarda etkilidir. Sağlık yönünden dikkate alınacak en önemli unsurlar; kullanılan tekstil yüzeyi ve diğer malzemelerin cilde zarar vermemesi vücudun fonksiyonlarını yerine getirmesine engel olmaması, rahat hareket etmeyi sağlaması olarak ifade edilebilir. Estetik kaygıların giderilmesi için iç giyimler; vücudun şekillenmesini sağlayacak özellikte olmalı ve dış giyimi tamamlamalıdır (Tekel,1990, s. 10).

İç giyimlerin en önemli özelliği; modelin, vücudun rahat hareket etmesini engellememesi ve vücut ısını koruyacak, teri emecek kumaşlardan yapılmış olmasıdır. Bunları da göz önüne alarak iç giyimin seçimini etkileyen bazı etkenleri açıklarsak bunlar:

- ✓ İklim ve mevsim
- ✓ Yaş
- ✓ Vücut özelliği
- ✓ Cinsiyet
- ✓ Sağlık

- ✓ Gelenek
- ✓ Moda
- ✓ Ekonomik durum olarak sınıflandırılabilir.

2.1.2. İç Giyimin Sınıflandırması

İç giyimler üretim sektörü açısından aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır.
Giyim: Külot, bayan külotu veya slip, fanila, içe tekliği, jüpon veya kombinezon, bodyler, teddies (bayan fanilas ve külotunun tek bir parçada birleşmiş halidir) ve bayanlar için Fransız külot; erkek külotu veya slipi, erkekler için boxer, erkek ve bayan için tişört, atlet.

Destekli İç Giyim: Sütyen, corselet, korse, girle ve jartiyer kemeri.

Gece Giyimi: Gecelik, pijama.

Ev Giysileri: Sabahlık, ev kıyafetleri, bornoz ve eşofman.

Deniz ve Plaj Giysileri: Bayanlar için tek veya iki parçalı (bikini) mayo, erkekler için bermuda şort ve mayo.

Çorap: Külotlu çorap, tayt, çorap, bilekte veya dize kadar şoset çorap(Anonim, 2005, s. 47) olarak sınıflandırılmaktadır.

2.1.3 İç Giyimin Tarihçesi

Giyim tarihi incelendiğinde kadınların çağlar boyunca vücut çizgileriyle ilgilendikleri görülmektedir. Güzelliklerinin dışavurumuna gösterdikleri özen ve bu konudaki estetik kaygılar 21. yy dada artarak devam etmektedir.

İlk insanların örtünme ihtiyacı ile ortaya çıkan giyim zamanla ihtiyaçların ötesinde toplumların kültür ve uygarlık seviyelerinin sosyolojik ve psikolojik yapılarındaki göstergesi haline gelmiştir.

Dış giyimin formunu oluşturan iç giyim ürünlerinden sütyen ve korsenin doğuşu incelendiğinde; eski Yunan uygarlığında kadınların destek takarak göğüslerinin yukarıya kalkmasını sağladıkları görülür. Eski Romalılar devrinde ise kadınlar zamanın modasına uygun olarak göğüslerini bol kıvrımlı drapeli giysiler

içinde gizleyerek belirsiz bir hale sokmuşlardı. Eski Türk köylülerinin giydikleri cepkenler vücuda tamamen oturmakla göğüslerin hareketini tamamen engellemekteydiler. Daha sonraları yüzyıllar boyunca Fransız modası olan korse kullanılmaya başlandı. Korseler tahtadan yapılmış olduğundan kadınlar vücutlarını adeta bir işkence aletinin içinde sıkışmışlardır. Hatta 16.yy da İspanyada yine tahtadan telden veya balina kemiğinden yapılmış jüponlarda giymişlerdir (Çileroğlu, Gündüz,1999, s. 69).

1800'lü yıllarda jartiyerin icadı ile, ciddi anlamda değişim geçirilmişti. Kalın çorapların yerini ipeğe bırakmıştır. Sahneye çıkan bir sonraki çamaşır, Fransızların hassas "Petit Bateau" külotlarıdır (Anonim 1).

18. yy da kadın kıyafetlerinin en önemli parçaları içerisinde büstiyerler ve korselerde yer almaktadır. Bu dönemde korseler yüksek standartlara ulaşmış, ünlü Fransız modacılarından Poiret kadınların rahatsız korselerin içinde kemiklerinin bozulduğunu ileri sürerek eski anlamdaki korseyi ortadan kaldırmıştır. Poiret 1929'dan ölümüne kadar geçen sürede kadının estetiğini ortaya çıkaran ve günümüz kadın hatlarını taşıyan yumuşak çizgiler ve malzemeler kullanılmıştır (Çileroğlu, Gündüz,1999, s. 70).

İkinci Dünya Savaşı'nın bitişi, yeni bir refah dönemini ve Christian Dior'un devrim yaratan Yeni Görünüm'ünü beraberine getirmiştir. 1947'de uzun süren lüks eşyalardan zoraki olarak kaçınma dönemi yerini iç çamaşırı için büyüyen bir talebe bırakmıştır. Özellikle sutyen üretimi ikinci dünya savaşının bitiminden itibaren hız kazanmıştır. Üreticiler suni ipekler ve naylon trikolar kullanarak bütünüyle farlı tarzda iç çamaşırı üretimini başlatmışlardır. Bu uygulamalarla üretimde yeni dikiş tekniklerinin de kullanılmasına geçilmiştir (Anonim 1).

1950'lerden moda eğilimlerinin göğüslerin kalçalardan daha büyük olmasını vurgulamasıyla torpil ve mermi sutyenler olarak tanımlanan sutyen modelleri, küçük göğüslü kadınları iri göğüslü görünüme kavuşturmak için takviyeli sutyen modelleri, altmışlı yıllarda elastiki streç sutyenin icadı, yetmişli yıllarda hareket rahatlığı sağlayan spor sutyenlerin üretimi, yetmişli yılların sonunda seksenli yılların ortalarına kadar olan dönemde daha geleneksel modellerin üretimi, daha sonraki

dönemlerde ise geçmişin korse endüstrisiyle yarışan pamuklu, dantelli, saten, naylon ve likralı modellerin çok seçenekli üretimi ile kadın iç giyiminde sütyen belirleyici mamul olmuştur (Anonim 6).

2.2.SÜTYEN HAKKINDA GENEL BİLGİ

Bu bölümde içgiyimde önemli bir yere sahip olan sütyenin tanımı, tarihçesi, nitelikleri, çeşitlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

2.2.1. Sütyenin Tanımı

Sütyen, kadın güzelliğini tamamlayan, göğüsleri dik tutmaya yarayan önemli bir iç giyimdir. Çeşitli kumaşlardan yapılır (Poplin, dantel, jarse, naylon vb.). Pamuklu kumaşlardan yapılanları sağlık yönünden en geçerli olanlarıdır (Tekel, 1990, s. 11).

Tarihi en az insanlık tarihi kadar eski olan sütyen, yıllar içinde moda akımlarına göre şekil değiştirerek çok çeşitli model ve kumaş özellikleriyle insanların beğenisine sunulmuştur. Kadınlar için dış kıyafeti kadar önemli olan sütyen, giyilen kıyafet görünümünü direk olarak etkilediği için önemli bir mamüldür.

2.2.2. Sütyenin Tarihçesi



1930
(Şekil 1)



1940
(Şekil 2)



1950 (Anonim 4)
(Şekil 3)

Çağdaş kadının gündelik gardırobunun en bilindik tamamlayıcılarından olan sütyen aslında giyim ve tarihi açısından oldukça yeni bir buluştur. İç giyim ve moda tarihi birbiriyle oldukça ilişkili olmakla birlikte, giyimde moda kavramı batılılara özgü bir sanatı niteler ve geçmişi orta çağlara kadar dayanır (Ayral,1993, s. 11).

Antik çağlarda ‘ matodeton ’ olarak bilinen ve büyük olasılıkla memeleri düzgünleştirmek amacıyla kullanılan bir tür sargının varlığı bilinmektedir. Fakat Cecil Saint- Laurent’in hazırladığı The Grerat of Lingerie’ ye göre meme örtüsü / sütyen olarak bilinen ilk giysiler, üçüncü, dördüncü yüzyıllarda İtalya’nın Güneyinde Sicilya adasında Piazza Armerina Villa’da bulunmuş spor yapan iki kadının mozaiğini gösteriliyor (Ayrat,1993, s. 15).

1900–1925 Yılları ilk elastik dokumaların ortaya çıktığı yıllardır. Kadınların bütün vücutlarını saran korselerden, sütyenlere geçtiği yıllar olarak bilinir. Balensiz el yapımı sütyenlerin askılarının minik sedef düğmelerle ayarlandığı, Balenli sütyenlerin de iki boneyi de birlikte kavrayan metal aksamardan oluştuğu bu dönemde korse endüstrisi kadınların yenilik aramakta olduklarını fark ettiği dönem olarak tanımlanabilir (Ayrat,2006, s. 32).

1914 yılında Mary Phelps-Jacobs ilk defa yapmış olduğu sütyen tasarımının patentini aldı. Bu tarih bir anlamda sütyenin moda dünyasına armağan edilmesi olarak görülebilir.

Patenti alınan sütyenler belki dünya üzerinde kullanılmış ilk sütyenler değildi fakat patent girişimi sütyenin bir moda ikonu olmasını sağlamıştır. Mary Phelps-Jacobs ilk dizaynını Caresse Crosby adıyla piyasaya duyurdu. İki adet ipek mendilin birleştirilmesiyle oluşturulan bu sütyene eklenen bebek kurdelesı de askı görevi üstlenmekteydi (Anonim1)

1915’e kadar geçen dönemde birçok moda tasarımcısı sütyene en uygun şekli verebilmek için uğraştılar. O dönemde en uygun sütyen modelini Poirer isimli tasarımcı yaratmıştır. Bugün bilinen formundan daha geniş ve göğüsleri kapatan kısmın altında bir de korsesi olan eski tip sütyenler 20. yüzyıl boyunca kullanılmıştır. 1980 ve 1990’lara kadar bu tip sütyenler kabul görmüştür (Anonim 2).

Memelere belli bir biçim veren ve iki memeyi birbirinden ayrı taşıyan ilk fabrikasyon sütyen 1928 de yapılmıştır. Bu sütyen desinatörlüğü açısından yepyeni bir kavramdı. Sütyenler artık yapay “meme büyütücüler” ya da “ meme bastırıcılar ” olmaktan çıkmış, kadınların memelerinin doğal biçimlerini denetim altına almıştır. Aynı doğrultuda korse üreticileri de ilk kez kadın bedeninin tek-tip olmadığını keşfetmiştir. Oysa o güne dek kadınlardan beklenen kendilerine verilenin içine şöyle ya da böyle girmenin yolunu bulmaları olmuştur.

Kadın bedenini bilimsel olarak sınıflandırmayı ilk kez akıl eden Avusturya'da Kurulu “ Berlei Korse şirketi ” olmuştur. Berlei uzmanları beşbin kadın bedeni üzerinden 26 farklı ölçü almışlardır. Sonuçları çözümleyip 1928 yılında yayınlamışlardır ve kadınların vücut yapısının nasıl olursa olsun, beş beden grubu altında toplanabileceğini ortaya koymuşlardır. (Ayrar,1993, s. 30).

1935'te A.B.D firması “ Warner's ” bugün de kullanılan A,B,C,D bone ölçülerini belirlediyse de bu anlayışın yerleşmesi hayli zaman almıştır. Türkiye'de bone ölçülü ilk sütyen KOM firması tarafından üretilmiştir (Ayrar,1993, s. 31).

Askısız sütyen ilk kez 1938'de ortaya çıkmış, 1950'lere kadar pek tutulmamış, balenli sütyenler ise savaştan hemen önce piyasaya sürülmüşler (Ayrar,1993, s. 32).

1968'de Gossard'ın ‘Wonderbra’ kampanyasıyla sunduğu yeni sutyene bugünkü sutyen formlarını yarattı. 34 ve 36 bölüm aralığında değişen bedenlerde üretilen bu sutyenler bugün 38D'ye kadar çıkmaktadırlar.

90'lardan sonra silikon destekli yeni tasarımlar kadınların aradıkları dolgun görünümü rahatça sağladıkları için çok tercih edilmişlerdir. (Anonim 2)

Türkiye'de ise sütyen üretimi uzun yıllar kullanıcıyı yok saymış ve ‘ben yaptım oldu’ anlayışı ile sürmüştür.1950 li yılların sonların Türkiyeli işçiler Almanya ya gitmeye başlamışlar ve batının giyim kuşam anlayışı ile tanışmışlardır. Türkiye'ye ilk sütyenler bu dönemde işçiler tarafından getirilmeye başlanmış ve İstanbul ile Ankara'da Amerikan pazarı diye bilinen pazarlarda satılmıştır. Daha sonra 1960'lı yıllarda ithalatın yasak olması nedeniyle sütyen ve korseler Türkiye'ye kaçak olarak gelmeye başlamıştır. Türk kadınının ilk tanıdığı yabancı sutyen markası Alman-Avusturya yapımı Triumph'dur. Böylesi bir pazarın oluşması üzerine, Kom içgiyim fabrikası 1970'li yılların başında Amerikanın Vaserette firmasından lisans almış ve Türkiye'nin ilk cup-size sütyenini üretmiştir. Bilgi, Ayyıldız, Ten, Altan vb. gibi fabrikaların hiç biri ciddi bir teknoloji atağı yapmamış ve sütyeni yalnızca bir örtü olarak üretmeyi 80'li yılların ikinci yarısına kadar sürdürmüşlerdir (Ayrar,1993,s.43).

Türkiye de teknik olarak sütyen 1982 yılında ‘ resmen ’ tanınmıştır. İthalatın serbest bırakılmasından sonra ithal edilen ilk sutyen WARNER'S'dır. 1985 yılından başlayarak Türkiye içgiyim sanayi bir toplanma dönemine girmiş ve tüketicinin ‘ sonsuza kadar verilene kullanmayacağının ’bilincine varılmıştır (Ayrar, 2006, s. 31).

2.2.3. Sütyenin Nitelikleri ve Çeşitleri

Sütyen modelleri için başlıca kriterler şöyledir: Ön parçalar, göğsü tam, yarı veya kısmen kapatan parçalardır. Bunlar kup veya kap olarak isimlendirilir. Ön açıklığını bu kupların modeli belirler. Balen; ekstra destek vermek ve göğüsleri yerinde tutmak için göğsün alt kısmındaki kavisli teldir. Destek, hafiften daha sıkı kontrole kadar gider. Sıkı kontrole örnek spor ve hamile sütyenleridir. Dolgu göğüs kupları içine dolgunluk vermek amacıyla ekstra malzemeler veya teknikler (su-jel-hava-köpük) eklenmesidir. Dikişli veya dikişsiz kuplar üzerinden geçen dikişler göğse daha çok destek verir. Kalıcı bir şekil ve forma sahip kalıplı kuplar giysinin altında pürüzsüz ve hemen hemen saydam bir görünüş verir.

Sütyen modelleri için üç temel kriter vardır; balenli (normal, v-şeklinde veya balkon) ve destek kriteri, hafiften sağlam destekliye, spor sütyene ve hamile sütyenine kadar çeşitlilik gösterir. (Anonim, 2005,s.48)

Sütyen çeşitleri Cüneyt AYRAL'ın The Sütyen, İTKİB'in hazırlamış olduğu İç Giyim ve TİGSAD' ın hazırlamış olduğu 'İç Giyim Sektörü Pazar Araştırması kitaplarında yer alan bilgiler birleştirilerek aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır.

A.Kullanım Amacına Göre Sütyenler

1. Askı çeşitlerine Göre Sütyenler

- a). Askısız Sütyenler
- b). Convettial,
- c). Halter
- d). Tek Omuzlu
- e). Off-The- Shoulder
- f). Çapraz

2. Dekoltelerine Göre Sütyenler

- a). V yaka dekolte Sütyenler
- b). Yapıştırma Sütyenler
- c). Sırtı şeffaf bantlı Sütyenler
- d). Midesi şeffaf bantlı Sütyenler

e). Yapışkanlı meme kapları

f). Meme ucu yapışkanları

3.Sportif Sutyenler

4. Minimayzır Sutyenler

5. Pus-up Sutyenler

6. Emzikli Sutyenler

7. Protez Sutyenler

B. Kullanılan Malzeme Çeşidine Göre Sutyen Çeşitleri

1.Yumuşak doğal boneli Sutyenler

2. İnce astarlı kesimli Sutyenler

3. Süngerli sutyenler

4. Beslenmiş boneli sutyenler

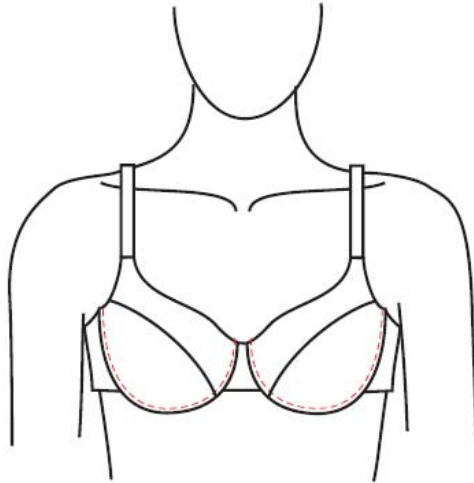
5. Elastik sutyenler

6. Balenli sutyenler

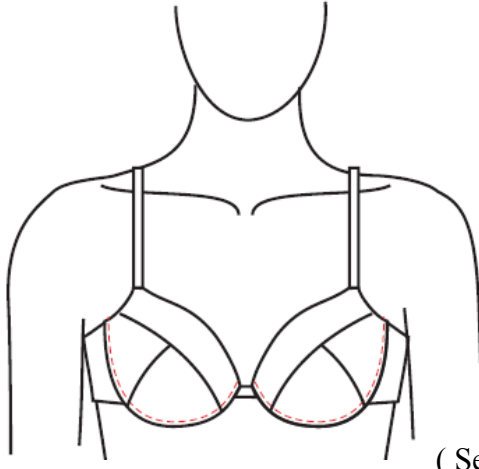
7. Dikişsiz boneli Sutyenler

8. Öndenagraflı sutyenler

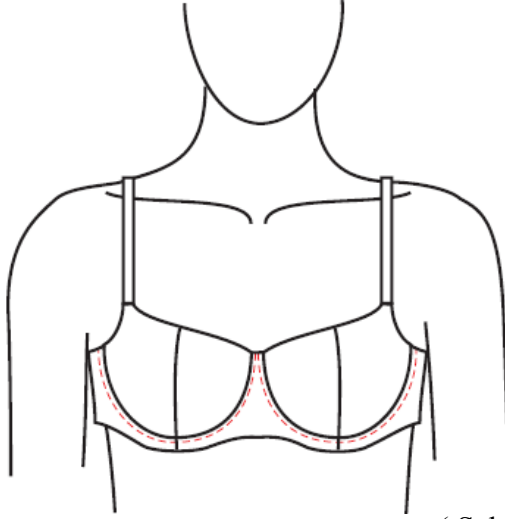
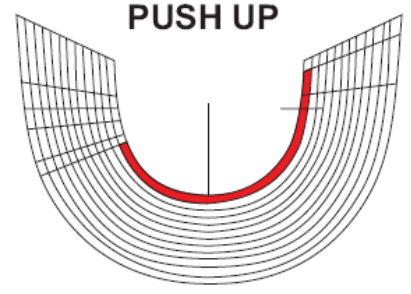
Balen Türlerine Göre Sutyenler



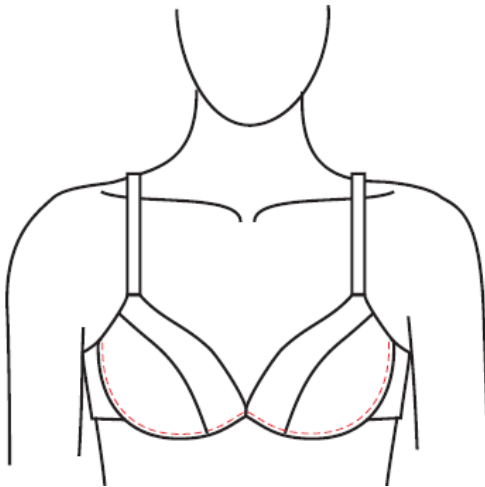
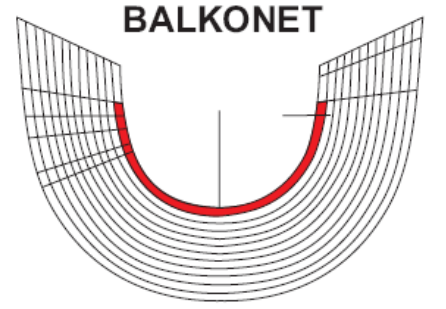
(Şekil 4)



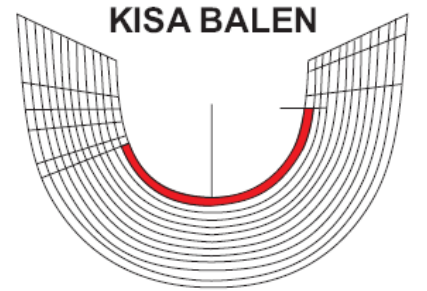
(Şekil 5)



(Şekil 6)



(Şekil 7)



(Çardak, Değirmenci,2007, s.129)

2.2.4. Doğru Sütyen Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

Gazi Üniversitesi plastik ve rekonstrüktif anabilim dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Selahattin Özmen ve grup arkadaşlarınca polikliniğe başvuran 18 yaş üzeri kadınlar üzerinde yapılan araştırmada kadınların % 59'nun doğru sütyen numaralarını bilmediklerini, %45'inin de uygun sütyen kullanmadıklarını ortaya koymuştur.

Araştırma sonunda özellikle büyük memeli kadınların göğüslerini küçük göstermek amacıyla kendi bedeninden daha küçük sütyen tercih ettiklerini, bu nedenle birçok sütyen üreticisinin büyük bedenlerde sütyen üretmediğini buna bağlı olarak bu gruptaki bayanların doğru sütyeni bulabilme oranının azaldığını belirtmiştir.

Özmen, doğru sütyenin günlük etkinliklere izin verecek formda ancak lenf dolaşımını bozacak kadar sıkı olmayan geniş askılı (bantlı) ve askıları baskı yaratmayan, yan destekli, memeleri kavrayan, sırtta binen ağırlığı hafifleten ve hareket özgürlüğü sağlayan sütyenlerin doğru olduğunu belirterek, bu modellerin tercih edilmesi gerektiğini vurgulamıştır (Özmen, 2008, s. 17).

Kadınların ömür boyu birlikte oldukları, günlük aktivitelerini ve fiziksel konforlarını etkileyen iç giyim ürünü olan sütyen seçiminde ve kullanımında göz önünde bulundurulması gereken noktalar aşağıda sıralanmıştır.

- Memelerin yana doğru ya da ortaya itilmiş görünmesi, bu bonenin küçük olduğunu gösterir.
- Sütyen memelere yapışmalı fakat kadının göğüs çatısının ' çökük ' olması hariç, bone- kap'la göğüs çatısı arasında bir başparmak eninde bolluk kalmalıdır.
- Meme boneyi doldurmuyorsa ya da buruşuyorsa, bir kap küçük seçilmeli ya da başka bir model denenmelidir.
- Göğüs bandı sıkı değil rahat olmalıdır. Yukarı kayıyorsa fazla sıkı demektir. Parmağınız bandın altında rahatça hareket ediyor ise ölçü doğru demektir.
- Askı rahat bir pozisyona kaydırılmalı, omzu kesmemesine dikkat edilmelidir.
- Sütyen her takıldığın da askılarının ayarlanması gerekir.
- Sütyen oturarak denenmeli, rahatlık ve görüntü konusunda emin olunmalıdır.

- Sütyen gereksinimi karşılamalıdır (Ayrıl,1993,s.87) Yarım kap'lı sütyenler derin dekolteli bir gömlekle, dikişsiz ya da tam kap'lı sütyenler tişrtlerle, ince askılı sütyenler atletlerle, ten rengi sütyenler beyaz bluzlarla, atletik askılı sütyenler çapraz askılı atletlerle, şort külotlar bol şifon elbiselerle, düşük bel külotlar düşük bel pantolonlarla, ince kenarlı dikişsiz külotlar ipek eteklerle, askısız sütyenler ince askılı elbise ya da bluzlarla (Anonim 3) giyilmelidir.

2.2.5. Sütyen Bedeninin Hesaplanması

Kadın i giyiminin önemli bir parçası olan sütyenin kişiye uygunluğunu belirleyen üç ana unsur vardır. Bunlar göğüs altı ölçüsü, kap ölçüsü ve memenin anatomik yapısıdır. Bu bölümde bu önemli üç unsur anlatılmaktadır.

2.2.5.1. Meme Anatomisi



(şekil 8) (Anonim 9)

Göğüs (meme) şekil itibarıyla gzyaşi damlası ya da bir başka deyişle konik yapıda modifiye ter bezidir. Meme (göğüs) süt bezlerinden, süt kanallarından, dolgu malzemesi olan yağ dokusundan ve taşıyıcı olan lif dokusundan oluşur. Vücudun n bölümünde, göğüs duvarında 2. ve 6. kaburęa arasında yerleşmiştir. Aslında bir salgı bezi olan meme yumurtalıklardan salgılanan östrojen ve progesteron adı verilen kadınlık hormonu ile süt verme fonksiyonu kazanmıştır. Memede süt salgılama fonksiyonu olan süt bezleri, zm salkımı gibi yapılar oluşturmuştur. Bu yapılar kanallara açılır, kanallar aracılığı ile de oluşan süt meme başına taşınır.

Değişime uğramış salgı bezi olan memenin kanal ve bez üniteleri cilt altı yağ dokusunun içinde yer alırlar. Bezin kendisini meydana getiren 15 – 20 adet lop (bir

araya gelmiş süt bezi grupları), meme başı ucunda sonlanan birer kanala sahiptir (Anonim 8).

2.2.5.2. Meme Anatomisi Çeşitleri

Konuyla ilgili anatomi - içgiyim kaynakları taranarak (Ayrar,1999; Bayraktar,1996 ; Anonim ¹²) aşağıda verilen 5 çeşit formda sınıflanmıştır.

1. Ufak Meme



(Şekil 9) (Anonim 12)

2. Gelişmiş Meme



(Şekil 10) (Anonim 12)

3. Üst Kısmı Hafif Çukur Meme

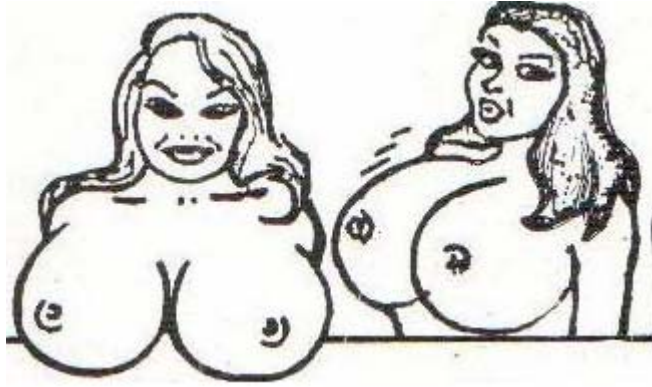


(Şekil 11)



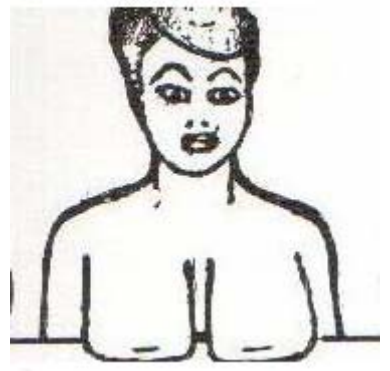
(Ayrıl,1999, s. 95)

4. Çok Gelişmiş Meme. Alt Kavisi Büyüktür.



(Şekil 12) (Ayrıl,1999, s. 95)

5. Sarkık Meme(Eranç, Yaylalı, Yüksel,1976, s. 18)



(Şekil 13) (Ayrıl,1999, s. 95)

Temel de her kadının meme yapısı birbirinden farklıdır. 28 yaşındaki hiç çocuğu olmamış bir bayan ile 28 yaşında üç çocuk sahibi bir bayanın meme yapısı aynı değildir. Bu farklılıklara çevre koşullarını, beslenme alışkanlıkları ve genetik özellikleri de eklenebilir.

Hazır giyim sanayi genele hitap eden iyi bir ürün ortaya çıkarmak için hitap ettiği kitlenin vücut yapısını çok iyi tanımalı ve mamul ölçüleri hitap edilen kişilere uygun olarak hazırlanmalıdır.

Beden Ölçüleri Aynı Kap Ölçüleri Farklı Meme Yapıları



(Şekil 14) (Anonim 11)

Aynı göğüs altı ölçülmesine sahip şekil 14 te görülen farklı meme yapılarına sahip kadınların aynı bedene ait farklı meme yapılarına sahip kadınların aynı bedene ait farklı sütyen modelleri kullanmaları gerekir.

Aynı Beden ve Aynı Kap Ölçülerine sahip Farklı Meme Yapıları



(Şekil 15) (Anonim 10)

Yukarıda ki şekilde görüldüğü gibi aynı beden ve aynı bone ölçülerine sahip farklı iki kadının meme anatomileri farklı olduğu için kullanmaları gereken sütyen modelleri de farklılık göstermektedir.

2.2.5.3. Sütyen Bedenin Hesaplanması

Özellikle drop sistemi uygulanan (yani beden ve meme boyunu ayrı ayrı değerlendiren) markalarda sağlıklı bedeni saptamak için, 2 aşamalı ölçüm yapmak gerekir.

Beden Ölçümü

Bone ölçüsü sırttan öne doğru, ancak memelerin ucundan geçecek şekilde alınır. Bulunan değer beden ölçünüzü gösterir.

Örneğin çevre ölçünüz 76 ise kullanmanız gereken sütyen 80 beden olmalıdır.

Sütyen bedenleri 5 cm'lik birimler halinde yükseldiğinden ana birimi geçen değerlerde bir üst beden alınmalıdır. (Ayrıl,1993, s. 83)

Meme altı çevresi Sütyen bedeni

.70 cm. ve altı 70

.71–75 cm. arası 75

.76–80 cm. arası 80

.81–85 cm. arası 85

.86–90 cm arası 90

.91–95 cm. arası 95

.96–100 cm. arası 100 (www.ten.com).

Bone (Kap) ölçüsünü bulmak

Mezuranızı yine sırttan öne doğru, ancak bu kez memelerinizin ucundan geçecek şekilde çevreleyin. Bulunan değer, birinci aşamada elde edilen meme altı çevresi değerinden daha fazla bir uzunluk olacaktır. Bulunan bu fark kup ölçüsünü verir.

Fark Kap ölçüsü

6.5 cm'den küçükse A

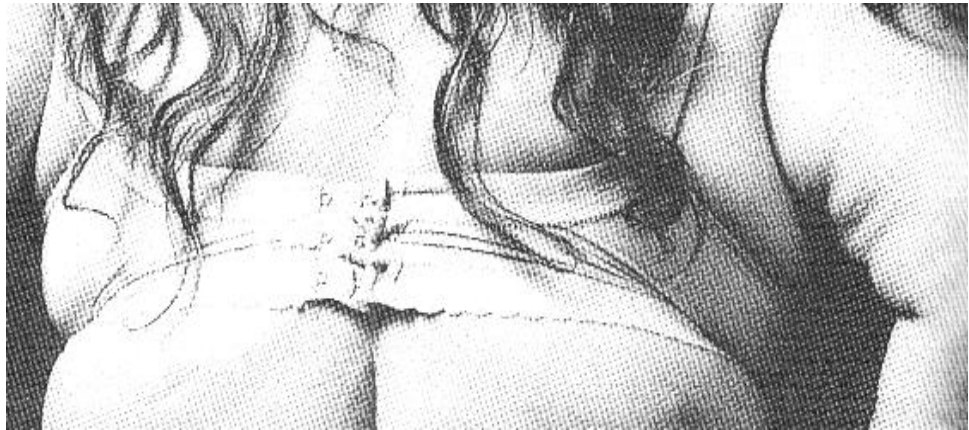
6.5-13 cm. arası B

14 - 19.5 cm. arası C

19.5-26 cm. arası D

26 cm'den büyükse DD

Örneğin meme altı çevresi 73 cm, meme üstü çevresi 86 cm olan iki ölçü arasındaki fark 13 cm olduğundan kup ölçüsü B olmalıdır. Dolayısı ile sütyen ölçüsü 75B'dir. Eğer sütyen de kup belirtilmemişse B olarak düşünülebilir. Zaten kadınların çok büyük bir çoğunluğu B cup ölçüsünü kullanmaktadır. Sütyen ölçüsü, göğüslerde oluşacak şişlik ve gerginlikten etkilenmemesi için regl olmadan bir kaç gün öncesinde alınmalıdır (Ayral,1993, s. 83).



(Şekil 16) E cup sorunlu memeye bir örnek(Ayral,1993, s. 88)

2.3. KÜLOT HAKKINDA GENEL BİLGİ

2.3.1. Külotun Tanımı

Külot, kısa, belden lastikli iç giyeceğidir. Doğrudan ten üzerine giyilen bir giyim eşyasıdır. Yapımında vücut rahatlığı göz önüne alınarak çeşitli modeller uygulanır. (Tekel, 1990, s. 13)

Bayan külotları iç giyim üretim sektöründe daha çok slip diye adlandırılır.

2.3.2. Külot Nitelikleri ve Çeşitleri

Slip modelleri çok çeşitlidir ve modelleri ile belirlenir. Bayanlar için temel modeller; mini, midi, maxi, string, tanga, rio, bikini, pantolon-etek veya boxer string, yüksek kesim veya Fransız slip ve tangalardır (Anonim,2005, s. 47).

2.3.3. Külot Bedeninin Hesaplanması

İç çamaşırlarının alt kısımları yani külot ya da stringler ve body şeklinde tek parça olanları standart beden ölçüleri ile sınıflanırlar. Yani S (small), M (medium), L (large) ya da 36, 38, 40, 42 gibi.

<u>Sayısal Beden</u>	<u>Harfsel Beden</u>
34-36	S
38-40	M
42-44	L
46-48	XL
50-52	XXL
52-54	XXL
(Anonim 6)	

2.4. KADIN İÇ GİYİMİNDE MAMUL ÖLÇÜLER

Hazır giyim sanayinde giysi kalıplarının hazırlanması hem zaman alıcı, hem de giysiye estetik değer kazandırma ve giysinin vücuda uyumunun sağlanması açısından kritik bir işlemdir. İnsan vücudu ile giysi arasındaki bağlantının en önemli dayanak noktasını ölçüler teşkil etmektedir. Bu açıdan sürekli karşılaşılan vücut ölçüleri ve mamul ölçüleri kavramlarını netleştirmek gerekir.

Vücut Ölçüleri; doğrudan vücut üzerinden alınan net ölçülerdir.

Mamul Ölçüleri; net vücut ölçüleri üzerine verilen giysinin rahatlığı, moda ve kumaş özelliği ilavesiyle elde edilen ölçülerdir. Hazır giyim üreticilerinin kullandığı mamul ölçüleri; doğrudan bitmiş kalıp üzerinden alınan ölçülerdir. Müşteriden gelen ölçüler, çeşitli kişisel kabullerle kalıp çizimi için gerekli ölçülere çevrilir. Bahsedilen kabullerin doğruluğu ve bilhassa da dar giysilerde hatalı sonuçlar çıkaracağından ölçülerin bilimselliği tartışma götürmektedir. Ayrıca kendi koleksiyonunu hazırlayan işletmelerde mamul ölçülerinin kullanımı iyi bir kalıp eldesi için yetersiz kalmaktadır. Bu ölçülerle hazırlanan kalıplar sadece o kalıba ait olurlar. Dolayısıyla her model için yeniden kalıp hazırlama zorunluluğu ortaya çıkar. (Baysal, 1995, s. 37)

2.4.1. Kadın İç Giyiminde Ölçü Alma

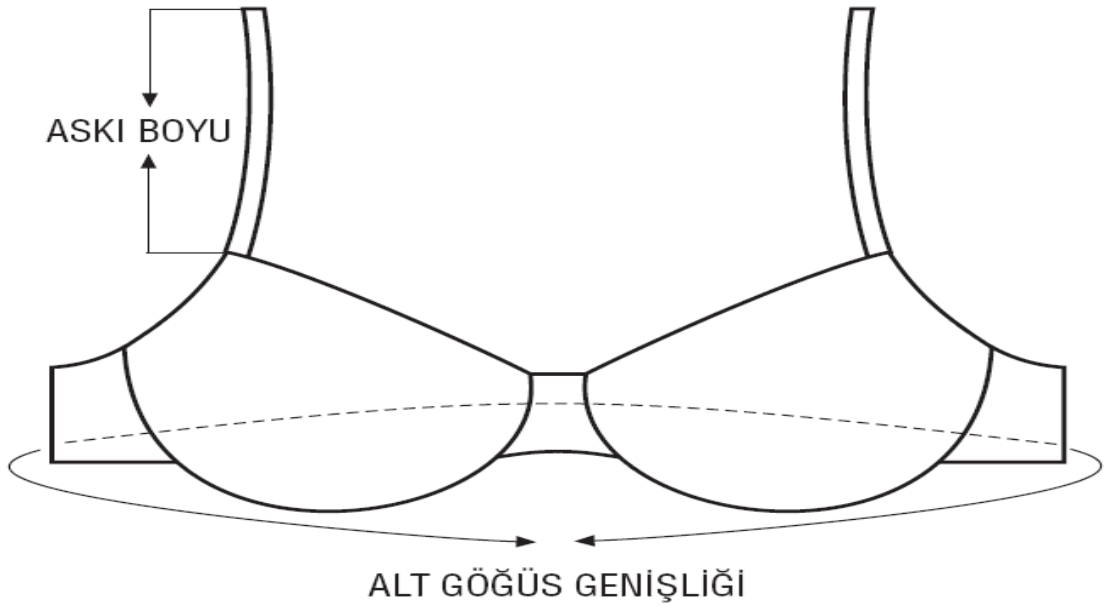
Biçki çalışmak veya vücut ölçülerine göre kalıp elde etmek için ölçü almak gerekir. Her biçki sisteminin kendi özelliklerine göre ölçü alma teknikleri vardır. Sistemin başarılı, ölçü alma tekniğinin iyi kavranmasına ve iyi kullanılmasına bağlıdır.

İç giyimde kalıpların bir kısmı temel beden, etek ve pantolon kalıpları üzerinden elde edilir. Bu temel kalıplar, herhangi bir sisteme göre çalışılmış kalıplar olabilir. Bazı kalıplar ise biçki sistemleriyle elde edilir. Hangi yolla kalıpla çalışılırsa çalışılsın, iç giyim için alınacak ölçüler mutlaka iç giyim üzerinden, bolluk

verilmeden alınır. Ölçülere istenilen bolluklar daha sonra giysi çeşidine ve modeline göre verilir.

Temel kalıp üzerinden iç giyim kalıbı elde edilecekse, kullanılacak sistemin gerektirdiği şekilde ölçü alınır. Biçki yoluyla elde edilecek sutyen, korse, jartiyer gibi giysilerde farklı ölçülerin alınmasına gerek duyulur. (Bayraktar,1996, s. 3)

2.4.2. Sutyen Mamul Ölçüleri



(Şekil 17)

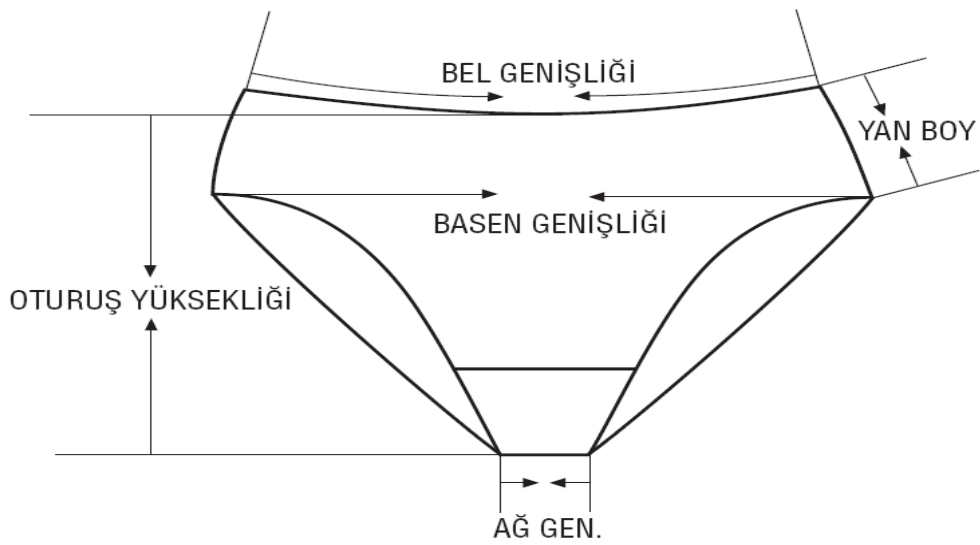
Sütyen Mamül Ölçülerinin Grafikselsel Gösterim Yerleri

Ölçüm Yeri	Tarif	Grafikselsel Anlatım
Alt göğüs genişliğı, açık	- Açık olarak kapatma ucundan 1.kopça sırasına (en dar ayar bölümü) ya da kapatma ortasından kapatma ortasına	
Alt göğüs genişliğı ön bedende	- Yatay olarak, yan dikiş/kat yerinden yan dikiş/kat yerine, kup dikişinin en derin noktasından	
Kup genişliğı	- Göğüs noktası üzerinde, kup dikiş ucundan kup dikiş ucuna kadar tüm kup parçası ölçülmeli	
Kup üst kenarı	- Kup üst kenarı boyunca, askı takım yerinden/kup dikişinden balen ucu/ kup dikişine kadar	
Balen çapı	- Balen ucundan balen ucuna düz olarak	
Balen uzunluğı	- Balen boyunca balen ucundan balen ucuna kadar	

Kup yüksekliği	- Göğüs noktası üzerinden, askı takım yerinden balen-/göğüs altı dikişine; tüm kup parçası ölçülmeli - Kup üst kenarından kup alt kenarına kadar en geniş yerden tüm kup parçası ölçülmeli	
Alt kup yüksekliği	- Balen-/alt göğüs dikişinden kup bölme dikişine kadar en geniş yerden ölçülmeli	

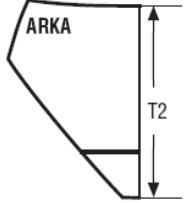
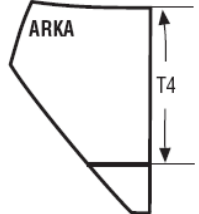
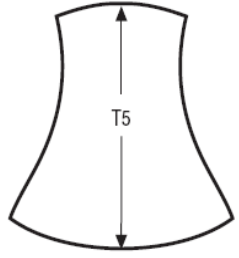
(Cihangir,2002, s.39,55)

2.4.3. K lot Mamul  l  leri



(Şekil 18)

Külot Mamül  l lerinin Grafiksel Gösterim Yerleri

Slip oturuş yüksekliği	- Slibi yarıya katlayarak serilmiş halde, arka kat boyunca slip üst kenarından ağ kenarına kadar	
Slip oturuş yüksekliği, �n	- Slibi yarıya katlayarak serilmiş halde, �n kat boyunca slip üst kenarından ağ dikişine kadar	
Slip oturuş yüksekliği, arka	- Slibi yarıya katlayarak serilmiş halde, arka kat boyunca slip üst kenarından ağ dikişine kadar	
Ağ boyu	- Ortadan, dikişten dikiş	

(Cihangir,2002, s.57,58)

2.5. Türkiye’de İç Giyim Sektörü

Dünya iç giyim ihracatında Çin ve Hong Kong'un ardından 4 milyar \$ ile (iç çamaşırı, çorap, mayo, bikini v.b. dahil) 2. sırada bulunan Türkiye, kotaların kalkması ile zirve mücadelesinden kopmamak için yeni stratejiler geliştirmek zorunda kalmıştır. 1 milyon kişinin çalıştığı ve Türkiye hazır giyim ihracatının yaklaşık %36'sını gerçekleştiren sektör, Avrupa ve ABD'de mağaza zincirleri açarak markalaşma hedefleriyle ilerlemeye çabalamaktadır. İhracatın %80'ini Victoria's Secret, Marks&Spencer ve H&M gibi uluslararası markalara fason olarak yapan iç giyim, son birkaç yıldır kendi tasarımlarını pazarlama başarısı göstermektedir. Sektörde yoğun olarak tasarımcı ve modelist sıkıntısı yaşandığı bilinmektedir.

Rakamlarla Türkiye İç Giyim Sektörü (2004)

İhracat: 687 milyon \$

İthalat: 98 milyon \$

İç pazar: 1,2 milyar \$

Türk hazır giyim ihracatı payı: %35,9

Dünya iç giyim ihracatı payı: %7,7

Dünya iç giyim ithalatı payı: %0.15

İstihdam: 1 milyon (kayıt dışı dahil)

En büyük pazarlar: Almanya, İngiltere, ABD, Kanada, Meksika, Rusya ve Arap Yarımadası

Firma sayısı: Ortalama 500 (Sarı,2006, s.6).

2.5.1. Üretim

Türk ekonomisi içinde tekstil sektörü 1/3 gibi önemli bir orana sahiptir. Türkiye’de iç giyim sektörü çok eski ve köklü sektörlerden birisi olmasına karşın, son yıllara kadar dünya çapında başarılarla imza atabilmiş bir firma olmamıştır. Kom, Ayyıldız, Zeki gibi sektörün köklü firmaları ağırlıklı olarak kendi markalarını üretmektedir. Daha çok iç piyasaya yöneldikleri için belli bir ölçekte kalmışlardır. Önceden ihracata yönelmiş firmalar ise bugün yavaş yavaş markalaşmaya yönelmektedir. (Sarı,2006, s.7).

Türkiye iç giyim üretiminin %80'i ihracata %20'si iç piyasaya yönelik yapılmakta olup, son yıllara kadar iç tüketimin büyük kısmı yerli üretimle karşılanmaktaydı. Ancak 2004 yılında kotaların indirilmesiyle iç tüketimde Türk malının yerini ucuz Çin malının aldığı ve yerli malın ülke içerisindeki oranının %60'lara gerilediği görülmektedir.

Türk iç giyim sektörü yüksek üretim potansiyeline sahip olmakla beraber kendi markasını taşıyamamaktan şikâyet etmektedir. Kendisini uluslararası piyasanın yanı sıra iç piyasada da ucuz Uzakdoğu mallarıyla dengesiz bir rekabetin içinde bulan üretici firmalar, 2006 yılında da kotaların devam etmesini istemektedir (Sarı,2006, s.7).

2.5.2. Dış Ticaret

Türkiye'nin dış politikadaki görevinin “doğu-batı medeniyetleri arasında köprü” olduğu görüşü, yıllardır ticari hayatı da aynı yönde etkilemekte ve uluslararası arenadaki rolümüz çoğunlukla çevremizdeki ülkelerin ticari ilişkilerini kurmak ve ticari akımın ülkemiz üzerinden geçmesini sağlamak olmuştur. Ancak biran önce Türkiye'nin bu köprü rolünden çıkıp, hızla üretici ve merkez konuma yükselmesi ve bu doğrultuda adımlar atması gerekmektedir.

Ülkemiz stratejik konumu itibari ile tüm bu pazarlar için ayrı stratejiler geliştirmek zorunda ve bu politika üzerinden iç giyim sektöründeki liderlik payını da arttırmak durumundadır. Bu kapsamda, 2004 yılı verilerine göre iç giyim ihracatının hazır giyim içindeki payı %35,9 olan Türkiye'nin 2003 yılı itibariyle dünya toplam iç giyim ihracatından aldığı pay %7,73; ithalatından aldığı pay ise %0,15 olarak ifade edilmektedir. Türkiye yaklaşık %8'lik ihracat payı ile dünya iç giyim sektörünün ana oyuncularından biridir. Türkiye iç giyim sektöründe yaklaşık 800.000–1.000.000 kişi istihdam edilmektedir.

Türk iç giyim ihracatı en çok AB ülkelerine yapılmakta, ABD ise üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ülkeler ise İtalya, İngiltere ve İspanya olarak sıralanabilirken, en çok iç giyim ithal eden ülkelere olan Japonya ile ihracatımız ise çok sınırlı seviyededir (Sarı,2006, s.8).

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yapılan taramalar ve kişisel araştırmalar sonucunda, konuyla ilgili ve araştırmada yararlanılan bilimsel araştırmaların bazılarını tarih sırasına göre aşağıda özetle yer verilmiştir.

ARICI (2005): “İç Giyim Sektörü Pazar Araştırması” konulu araştırma hedef pazarları belirlemek amacıyla Türkiye İç Giyim Sanayicileri Derneği (TİGSAD) için hazırlanan bir Pazar araştırma raporudur. Yirmi beş ülkeyi kapsayan raporda yöneticiler için özet niteliğinde Dünya ve Türkiye deki iç giyim sektörünün analizi yer almaktadır.

AYRAL (1993): “ The Sütyen ” adlı kitabında sütyenin tarihten günümüze kadar ki geçirdiği değişimi, sütyen türlerini, sütyen bedenin nasıl hesaplandığı, ilk sütyenin Türkiye de kim tarafından üretildiğini gibi sütyene ait önemli bilgilere yer verilerek konuyla ilgilenen kişileri bilgilendirmek amaçlanmıştır.

AYRAL (2002): “ Geçmişi, Anıları, Öyküleri ile Sütyen ” adlı kitabında doğru sütyen kullanmanın gerekleri, iç giyim modası ve iç giyimde marka olabilmenin yolları konularında önerilerde bulunmuştur.

ÇİLEROĞLU (2006): “ İç Giyim Üretimine Yönelik 18- 50 Yaşlar Arası Kadın Beden Ölçüleri Standardizasyonu ” konulu araştırmada toplumdan topluma farklılık gösteren vücut yapıları arasında Standart Türk Kadını Vücut Ölçülerini oluşturmak amacıyla Ülkemizin yedi bölgesinden toplam 1200 kadın üzerinden 25 boyutta ölçüler alınarak istatistiksel değerlendirilmiştir. Bu istatistiksel değerlendirmelerin beden ve kap ölçülerine göre sınıflandırmaları yapılmıştır.

ERDOĞAN (1999): “ Bebek-Çocuk-Genç Yaş Gruplarında Vücut Ve Giysi Ölçülerinin Standardizasyonu ” konulu araştırmasında bebek- çocuk- genç beden gruplarının temel beden ölçülerinin ve mamul ölçülerinin standart ölçü tablolarını geliştirmişlerdir. Standart ölçü tabloları oluşturulurken yurt içi ve yurt dışı üretim

yapan toplam 44 firmanın kullandığı ölçü tablolarından elde edilen değerler, kız ve erkekler için ayrı ayrı istatistiksel yöntemlerle değerlendirilerek bebek ve genç yaş grubu için temel vücut ölçüleri standardı geliştirmiştir. Daha sonra çeşitli giysi türlerine göre giysi türlerine göre giysi ölçülerinin standardını veren sistematik yerleşimli bir ölçü tablosu elde edilmiştir.

BAYSAL (1995): “ Hazır Giyim Sanayinde Kalıp ve Ürün Ölçülerinin Karşılaştırılması ” adlı bu araştırmada çocuk giyiminde vücut ölçülerine uygun giysiler üretilmesini sağlamak amacıyla, öncelikle kız ve erkek çocukların vücut ölçülerini belirlenmiştir. Elde edilen vücut ölçülerinin kullanılmasıyla çocuklar beden gruplarına ayrılarak her beden için giysi üretiminde kullanılmak üzere beden ölçü tabloları oluşturulmuştur.

İncelenen çalışmalarda görüldüğü üzere; içgiyim sektörünün yapısı ve sorunları, sütyenin tarihçesi ve özellikleri, kadın vücut ölçüleri ile çocuk giyiminde mamul ölçüler konularında literatür mevcut iken içgiyim mamul ölçüleri konusunda araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu çalışmada ise bu zamana kadar yapılmış çalışmalardan farklı olarak içgiyim üretimine yönelik kadın vücut ölçülerinden yararlanarak kadın iç giyim ürünlerinden sütyen ve külot için mamul ölçü tabloları oluşturulmuştur. Bu zamana kadar bu konuya yönelik bir araştırma yapılmaması nedeniyle konuyla ilgilenenlere ışık tutacağı düşünülmektedir.

3.YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın materyalini, yetişkin kadın vücut ölçüleri, iç giyim ürünlerinden sutyen ve külot mamul ölçüleri ve ilgili kaynaklar oluşturmaktadır.

Araştırma yöntemi olarak deneme araştırma modeli uygulanmıştır. Deneme araştırma modelinin kullanılmasındaki amaç, araştırmanın materyalini oluşturan sutyen ve külot mamul ölçülerinin vücut ölçüleri ile ilişkisinin incelenmesidir.

Deneme araştırma modeli neden sonuç ilişkisini belirlemeye çalışarak, laboratuvar ortamında gözlemlenmek istenen verilerden daha net bilgilerin alındığı modeldir. (Yıldırım, Şimşek, 2005)

Mamul ölçüler oluşturulurken, ÇİLEROĞLU tarafından hazırlanan İç Giyim Üretimine Yönelik Kadın Beden Ölçüleri kullanılmıştır.

Sutyen ve külot mamul ölçülerine ulaşmak için ilk prototip dikimleri 2008 ocak ve şubat aylarında Arıcı Tekstil San ve Ltd.Şti’de diğer tüm prototip dikimleri Yeni İnci San. ve Ltd.Şti ‘ de 2008 Temmuz ve Ağustos ayları içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Prototip dikimleri 75B, 75C, 80C, 85B, 90B, 90D, 95C, 100E bedenlerinde yapılmıştır. İstenilen form elde edildikten sonra diğer bedenlerin seri çizimleri yapılmış; uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda seri çizimi içerisinde de seçilen bedenler dikilerek seri kontrolü yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; kadın iç giyim ürünleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklem grubunu; iç giyim ürünlerinin çok geniş bir yelpazeye dağılmış olması ve gerek kalıp hazırlama, üretim ve mamul ölçüleri açısından gerekse; kullanılan malzemelerin ölçülere etkisi açısından farklı olmaları sebebiyle yalnızca sutyen ve külot oluşturmaktadır.

Örneklemin belirlenmesinde bedeni tamamen saran ve form veren sutyen ve külot modelleri seçilmiştir.

Seçilen sutyen modelinde 75–80–85–90–95–100 bedenlerinin her biri için B-C-D-DD kapları alınmıştır. A kap sutyenler normalden daha küçük memeli bayanları kapsamı; 100 beden ve DD kap ölçülerinden daha büyük meme ölçülere sahip bayanlar ise sorunlu meme olarak tarif edilen kapsamda olduğu için(Ayral,1993, s. 88) bu bedenler araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Seçilen külot modelinin sutyenle uyum sağlaması için 75–80–85–90–95–100 bedenlerinin C kap ölçüleri baz alınmıştır. Türk kadının kalçası beden ölçüsüne göre daha geniş olduğu için külot mamul ölçülerinin belirlenmesinde vücut ölçülerinden ‘C ’ kap ölçüleri kullanılmış ve seçilen model için mamul oluşturulmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında öncelikle konu ile ilgili literatür çalışması yapılmıştır. Literatür taraması yapılırken, konu ile ilgili araştırma yapan kişi, kurum, kuruluş, kütüphane, yerli ve yabancı makale, kitap, tez seminer notları, konferanslar, sempozyum, kongre tebliğleri, internet ortamı vb. ayrıca kaynak kişilerden yararlanılmıştır.

Araştırma verilerini toplamak için, ölçme araçlarının oluşturulmasında öncelikle, yapılan literatür taraması sonucunda ulaşılabilen kaynaklar incelenmiş, konu ile ilgili bilgiler değerlendirilmiştir.

Gerek üretim koşullarını gözlemek gerekse iç giyim modelistlerinin konuyla ilgili görüşlerini almak üzere Yeni İnci, NBB ve Anıl İç Giyim firmalarıyla görüşme ve gözlemler yapılmıştır

Mamul ölçüler oluşturulurken ürün gruplarının belirlenmesinde uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda Sutyen ve külot için yapılan denemelerde göğsü tamamen kaplayan dolayısıyla ölçüleri en iyi test edilebilen aşağıdaki modeller bu araştırma için tercih edilmiştir.

Mamul Ölçülerin Oluşturulmasında Seçilen Sutyen ve Külot Modeli



şekil 19

Mamul ölçüler oluşturulurken, ÇİLEROĞLU tarafından hazırlanan İç Giyim Üretimine Yönelik Kadın Beden Ölçüleri kullanılmıştır.

Yapılan araştırmalar sonucunda mamul ölçülere ulaşmak için kullanılacak biçki sisteminin, Türk Kadını Vücut Yapısına uygunluğu ve akademik olarak en doğru sütyen kalıplarının Alman biçki sistemi olması nedeniyle (Ayrıl 2, 2008) bu araştırmada bu biçki sistemi kullanılmıştır.

Yapılan araştırmalar ve uzman kişilerin önerileri doğrultusunda üretimi yapılacak mamuller için aşağıdaki materyallerin kullanılmasına karar verilmiştir.

Sütyen üretimi için; Beyaz pamuklu kumaş ile lamine edilmiş mikro, korselik kolluk, 2cm'lik askı lastiği, 5cm'likagraf, askı klipsleri, 1 adet süs fiyonk kullanılmıştır.

Külot üretimi için; Beyaz mikro, beyaz pamuklu penye ve 1cm'lik bel ve paça lastiği kullanılmıştır.

Örnekleme grubunda her beden grubu için belirtilen sayıda kadına mamul ölçülerine göre üretimi yapılmış sütyen ve külotlar prova edilmiştir. Yapılan bu denemelerde dikilen ürünlerin uygunluğu geliştirilen bir form eşliğinde kontrol edilmiştir.

Seçilen ürün gruplarından 75D, 80C, 85 B, 90B, 90D, 95C, 100E bedenlerinde sütyen; 75B, 75C, 80B, 80C, 90B, 100C bedenlerinde külot prototip dikimleri yapılmıştır.

Prototip dikimleri Arıcı Tekstil, Anıl İç Giyim ve Yeni İnci işletmelerinde yapılmıştır.

Seri çizimleri yapılmadan önce her beden için temel beden çizilmiş ve yapılan değişikliklerin diğer bedenlerle olan uyumları kontrol edilmiştir. Seri çizimi tamamlandıktan sonra seçilen bedenlerde üretim yapılarak seri kontrolü yapılmıştır.

Prototip ve seri üretimin yapıldığı firmalarında mamul ölçüleri belirlenen sütyen ve külotların değerlendirmesi araştırmacı tarafından geliştirilen değerlendirme formu kullanılarak yapılmıştır.(Değerlendirme formu ek 1 de verilmiştir.) Bu mamul değerlendirme formu hazırlandıktan sonra bu konuda uzman kişilerin fikirleri alınmıştır.

Araştırmaların verileri uygun beden ölçülerine sahip kadınlar üzerinden bizzat araştırmacı tarafından prova edilerek elde edilmiştir. Örneklem sayısına

ulaşılmasında önceden belirlenen 75 B, 80C, 85 B, 90B, 90D, 95C, 100E sutyen ölçüleri baz alınmış ve bu ölçülere uymayan kadınlar üzerinde prova yapılmamıştır.

Seçilen rn grupları için 3 ayrı deneme gerçekleştirilmiştir:

- 1.prototip dikimi ana kalıptaki hataları görmek ve gerekli düzeltmelerin yapmak için üretilmiştir. Üretilen prototipler uygun bedendeki kadınlarda prova edilmiştir. Gerekli düzeltmeler uygunluk kriter tablosuna not edilmiştir.
- 2. prototip kalıpları hazırlanarak belirlenmiş bedenlerde üretim yapılmıştır.
- 2. deneme sonuçları da aynı kriter tablosuna göre değerlendirilmiştir.
- Deneme sonuçlarından elde edilen veriler doğrultusunda gerekli görülen düzeltmeler yapılarak 3. prototipler üretilmiştir.
- 3.prototipler farklı boy ve kilodaki 65 kadın üzerinde denenerek onaylanmıştır. B,C,D kuplar 10 , E kuplar 5 kadın üzerinde denenmiştir.

Araştırmaya devam edilirken Türkiye de bu konuya yönelik yazılmış çok az yazılı kaynak bulunduğu tespit edilmiştir. Konuyla ilgili daha fazla bilgi elde etmek için ‘The Sütyen’ kitabının yazarı Cüneyt Ayrıl ile görüşme yapmak üzere, uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda ek 2 de yer alan görüşme formu hazırlanarak görüşme gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Kadın iç giyim mamul ölçülerinin belirlenmesine yönelik yapılan araştırma süreci iki yıl sürmüştür.

Seçilen rn grubuna ait mamul ölçüleri belirlenirken iç giyim sektrmde on yıldır çalışan iki modelist tarafından değerlendirilmiştir.

Uzmanlar, değerlendirmeleri sırasında prototip ürünleri giyen deneğe, ürünlerin kullanım konforuna yönelik sorular yönelterek sutyen ve külot ürünleri için mamul değerlendirme formlarını doldurmuşlardır.

Sütyen mamul ölçülerinin belirlenmesi için bütün ölçülere ait vücut ve mamul ölçüler arasındaki farklar incelenmiş yüzdesel değerler yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine dayalı olarak hazırlanan bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Mamul Ölçülerin oluşturulması

4.1.1. Sütyen Mamul Ölçülerinin Oluşturulması

1. Prototip Dikimi



Şekil 20



Şekil 21

Araştırmanın birinci alt problemi olan standart beden ölçüleri ile elde edilecek sütyenlerin vücuda ne kadar uyum sağladığını belirlemek için yukarıda şekil 20–21 de görülen 1. prototip dikimi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu dikimle ana kalıptaki hatalar belirlenerek gerekli düzeltmeler aşağıdaki gibi yapılmıştır.

- Vücut ölçülerine göre üretilen 1. prototip denenen kadınların tümünde uyumsuz bulunmuş ve aşağıda belirtilen düzeltmeler yapılmıştır.
- Bu prototip dikiminde sütyen bedeni tam olarak sarmış fakat form vermemiştir. Bu sorunun giderilmesi için kap yüksekliğinin 1 cm

arttırılmasına; 24 cm olan kap 1 ölçüsünün kap serisinde yan dikişe yaklaştığı ve E kapta yan dikişten dışarı taşıdığı gözlenmiştir. Bu gözlemler sonucunda Kap 1 ölçüsü alınırken kolla beden birleştiği koltuk altı çizgisinin baz alınmasına karar verilmiştir. Sütyenin asıl amacı memeleri toparlayarak onlara form vermek olduğu için beden hattı üzerinde koltuk altı çizgisinden 3 cm daraltılmasına bu daralmanı $\frac{1}{2}$ sinin Alt ve $\frac{1}{2}$ sinin de üst kap yüksekliklerine eklenmesine böylece bone ölçüsünde bir daraltma yapılmadan sütyen formunun verilmesi amaçlanmıştır.

- Alt mide de oluşan potluğun giderilmesi için gerekli düzeltmeler yapılırken bedene uyum sağlaması açısından kalıbın alt kısmının kavisli olarak tekrar çalışılması uygun görülmüştür.
- Kalıplar da arka kol (kanat) olarak adlandırılan parça dışında esneme payı uygulanmamıştır. Arka kol kalıbından % 20 lik esneme payı düşülmüştür. Bu işlem prototip dikimlerinde kullanılan malzemenin esnek olmasından kaynaklanmaktadır. Sektör tarafından göğüs altı çevresinin bedene daha iyi oturması için arka kol kalıbında uygulanan %20 lik esneme payının % 30 a çıkarılması önerilmiştir.
- Askılı sütyen modellerinde sütyenin arka sırt kavisine oturması için yan boy ölçüsü çizilirken temel bedendeki eğim muhafaza edilir. Sıtraptez modellerde ise yan boy ölçüsü göğüs altı çevresine dik çizilerek bedene daha iyi oturması sağlanır.
- Arka kol da askı takım yerlerinin agrafta yaklaştırılmasına ayrıca model özelliği gereği en az yan boy kadar uzatılmasına karar verilmiştir. Bu uygulama büyüyen memeleri taşımakta zorlanan arka kol parçasının yukarı çıkmasını önlem için yapılmıştır.

Standart Vücut ölçülerine göre üretilen sütyen modelinin vücut ile uyum sağlamadığı belirlenmiş ve ihtiyaç duyulan düzeltmelerle 2. prototip dikimi yapılmıştır.

2.Prototip Dikimi



Şekil 22



Şekil 23

Araştırmanın ikinci alt problemi olan; elde edilen sütyen ve külotlarda karşılaşılan uyumsuzluklara göre ölçü tablolarında ve kalıplarda yapılması gereken değişiklikler 1. ve 2. prototipleri sonucunda değerlendirme formu eşliğinde yapılan provalarda belirlenmiştir.

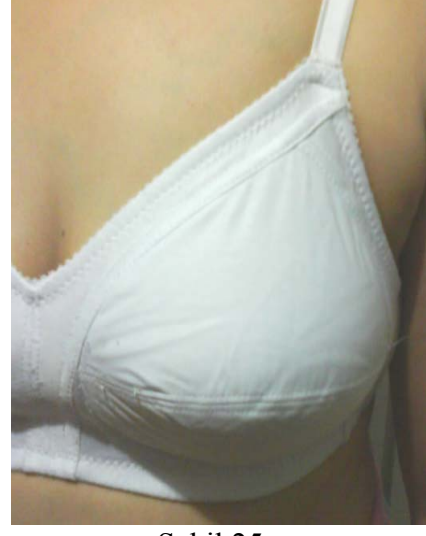
1. Prototip dikimi sonunda önerilen düzeltmeler yapılarak üretim tekrarlanmıştır. Gerçekleştirilen 2. prototip dikimi sonunda üretilen sütyen modelinin vücuda olan uyumu incelenerek deneklerin %80'nin aşağıda belirtilen sorunlar belirlenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

- Dikilen 2 prototipte memeler toplanırken bonelerde istenilenden daha fazla bir sivrilik oluşmuştur. Bunun örneğini sol bonede görülmektedir. Kap 1 ölçüsünde yaşanan bu sorunu düzelterek her bedende anlamlı olarak küçülmesini sağlamak için bir formül geliştirilmiştir. Beden hattı ile ön ortasının birleştiği noktadan orta mide eni çıkarıldıktan sonra meme ortasına kadar olan mesafe ölçülür + 0.5 cm eklenerek meme ucundan yan dikişe doğru taşınır. Bulunan bu yeni nokta ile koltuk altı çizgisi arasında oluşan bu daralma ölçülerek yarısı üst yarı alt kap yüksekliği olmak üzere eşit olarak dağıtılır.



Şekil 24

İlk Hali İle Sol Bone



Şekil 25

Düzeltilmiş Sağ Bone

- Seçilen model için iki ayrı mide parçası bulunmaktadır bunların biri üst bant ile birleşmiş orta mide diğeri bonenin altında yer alan alt mide parçasıdır. Orta midede oluşan katlanmanın önlemesi için orta midenin alt ucundan 1 cm oyularak yukarı ilave edilmesine karar verilmiştir. Alt mide parçasının dikiminde balen yuvasının ön kola takıldığı yerde potluk oluşacağı görülmüş ve 0,5 cm lik regula yapılmıştır. Yapılan bu işlem kalıba yansıtılmıştır. Sutyende alt mide, boneleri taşıyan önemli bir parçadır. Bu kalıbın düzgün olması sutyenin duruşunu etkilemektedir.
- Temel bedene baktığımızda ön ortasından kap 1 ölçüsü hizasında meme ucundan uzanan bir pens görülmektedir. Bu pens beden ve kap ölçüsü büyüdükçe artmaktadır. Buna bağlı olarak bonenin takıldığı alt midenin değişmesi gerektiği gözlenmiştir. Yapılan denemeler sonucunda alt mide kalıbının yeniden düzenlenmesine karar verilmiştir.
- Son olarak arka kol (kanat) parçasında yapılan daraltma olumsuz sonuç verdiği için yapılan daraltma iptal edilerek esneklik payının tekrar gözden geçirilmesine karar verilmiştir.

2. Prototip Dikimleri



Şekil 26



Şekil 27

Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra yukarıda görülen 3.prototip dikimi gerçekleştirilmiş ve denenmiştir. Vücuda tam uyum sağlayan 90 B bedenindeki bu sütyen bilir kişilerden tam onay alarak diğer bedenlere serisi yapılmak üzere baz kalıp olarak kabul edilmiştir.

Onaylanan 90 B bedenindeki sütyen kalıplarının 75-100 beden arasında B-C-D-DD göğüs kaplarına göre seri çizimleri yapılmıştır. Elde edilen kalıpların üzerinden ölçü tablosunda yer alan bütün ölçüler alınarak mamul ölçü tabloları oluşturulmuştur. Bu bedenler arasından seçilen 75D-80C-85B-90B-90D-95C-100E bedenlerinde sütyen üretimleri yapılmış ve 65 kişi üzerinde denenerek uyumları kontrol edilmiştir.

4.1.2. Külot Mamul  l  lerinin Oluşturulması

1. Külot Prototip Dikimi



şekil 28



şekil 29

Araştırmanın birinci alt problemi olan standart beden ölçüleri ile elde edilecek külotların v cud  ne kadar uyum sağladığını belirlemek için şekil 28-29 da görülen 1. prototip dikimi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu dikimle ana kalıptaki hatalar belirlenerek gerekli düzeltmeler aşağıdaki gibi yapılmıştır.

- Dikilen bu mamulde çıplak vücut ölçülerini gözlemlemek için %15 esneme payı kullanılmıştır. Bu sebeple külotun bedene tam uyum sağlamadığı görülmüştür. 2. prototip dikimi için bu esneme payının kumaş özelliği gereği % 20 ye çıkarılmasına karar verilmiştir.
- Kalıpta  n bacak kavisinin çiziminden kaynaklanan potluklar oluştuğu görülmüş ve gerekli olan düzeltmelerin yapılması kararlaştırılmıştır.
- Denemeler sonucunda orta ağ genişliğinin daha rahat bir kullanım için genişletilmesine karar verilmiştir.

Standart Vücut ölçülerine göre üretilen 1.külot prototipinin vücut ile uyum sağlamadığı belirlenmiş ve ihtiyaç duyulan düzeltmelerle 2. prototip dikimi yapılmıştır.

2. Külot Prototip Dikimi



Şekil 30



Şekil 31

Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra  ekil 30–31 görülen 2. prototip dikimi gerçekleştirilmiş ve denenmiştir. Vücuda tam uyum sağlayan 90 C bedenindeki Külot bilir kişilerden tam onay olarak diğer bedenlere serisi yapılmak üzere baz kalıp olarak kabul edilmiştir.

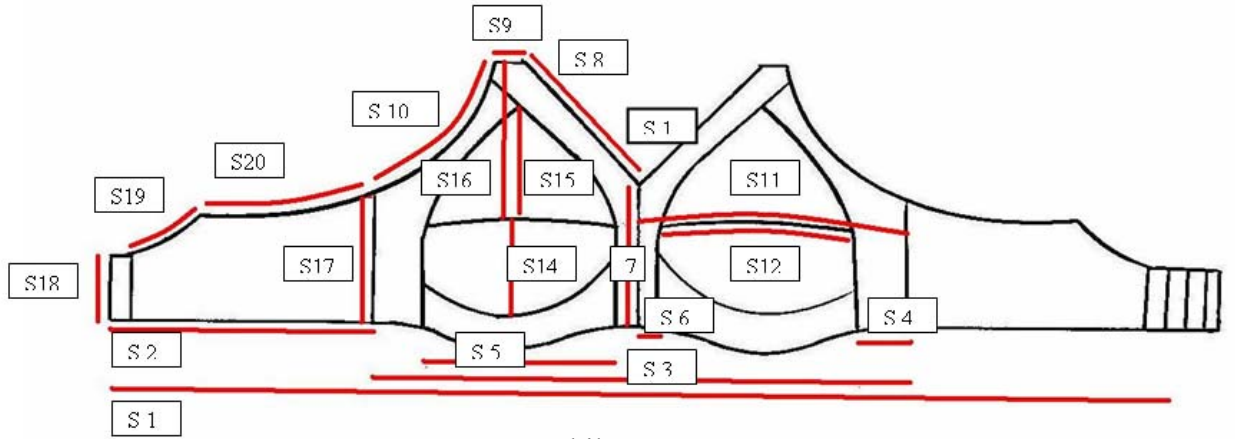
Onaylanan 90 C bedenindeki Külot kalıplarının 75-100 bedenler arasında B ve C kaplarına göre seri çizimleri yapılmıştır. Elde edilen kalıpların üzerinden ölçü tablosunda yer alan bütün ölçüler alınarak mamul ölçü tabloları oluşturulmuştur. Bu bedenler arasından seçilen 75C- 80 B- 80C- 100C bedenlerinde külot üretimleri yapılmış ve 60 kişi üzerinde denenerek uyumları kontrol edilmiştir. Türk kadının kalça yapısının Göğüs çevresine oranla daha geniş olması sebebiyle mamul ölçü tablosu olarak C kap seri ölçülerinin kullanılması kararla tırılmı tır.

4.2. Sütyen Mamul Ölçülerinin Vücut Ölçüleri İle İlişkileri

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemi olan, yapılan değişiklikler sonunda elde edilen ürünlerin vücuda uyumu aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Üretimi yapılan mamuller her beden için, uygun kap ölçüsüne sahip değişik boy ve kiloda ki kadınlarda denenmiştir. Deneklerin yarısı evli yarısı bekâr kadınlardan oluşmaktadır.

Beden büyüdükçe, büyüme oranı küçülmüştür. Bunun sebebi vücuda gömülme oranını azaltarak dış giysinin daha iyi görüntü oluşturmasını sağlamaktır.



Şekil 32

Tablo 1

Göğüs Altı Genişliğinde Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Göğüs Altı Genişliği	S1	Vücut Ölçüleri	75	80	85	90	95	100
		Mamul Ölçüleri	64	69	74	79	84	89
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	11	11	11	11	11	11
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	14.7	13.7	12.9	12.2	11.6	11

Alt göğüs genişliği; açık olarak kapatma ucundan 2.kopçaya (kapatma ortasına) kadar olan mesafedir. Bu ölçüde 2. kopçanın kullanılması alt göğüs genişliğinin 1cm dar yada bol olması durumunda sütyenin bedene tam olarak oturması sağlamak için yapılmıştır.

Göğüs altı genişliği mamul ölçüsü belirlenirken 75–80 bedenleri için %14 , 85–90 bedenleri için %12.5 , 95-100 bedenlerinde %11 oranında küçülmesi önerilmiştir.

Sütyen bedenini belirleyen ölçü, alt göğüs ölçüsüdür. Yapılan gözlemler sunucunda sektörde bu seri farkının 4cm olarak uygulandığı görülmüştür. Seri farkının 4 cm olarak alınması seçilen ana beden değişikçe farklı beden serilerinin çıkmasına sebep olacağından bu model için alt göğüs genişliği seri farkı 5 cm olarak bulunmuştur. Alt göğüs genişliği aynı bedene ait kap serisinde ise aynı kalmaktadır.

Tablo 2
Sektörde Kullanılan Alt Göğüs Genişliği İle Uygulamalı Çalışma Sonucu
Elde Edilen Mamul Ölçülerin Karşılaştırılması

Sektörde uygulanan yöntem

Beden Numarası	75 B	80B	85B	90B	95B	100B
Alt Göğüs Ölçüsü	67	71	75	79	83	87
Seri farkı	4	4	4	4	4	4

Uygulamalı Çalışma sonucu elde edilen ölçüler

Beden Numarası	75 B	80B	85B	90B	95B	100B
Alt Göğüs Ölçüsü	64	69	74	79	84	89
Seri farkı	5	5	5	5	5	5

Alt göğüs genişliği ölçüsü; vücut ölçüsünden mamul ölçüsüne dönüştürülürken, beden büyüdükçe yaklaşık %1 oranında azaldığı görülmüştür

Tablo 3
Kanat Boyu Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin
Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Kanat Boyu	S2	Vücut Ölçüleri	18.25	19.5	20.75	22	23.25	24.5
		Mamul Ölçüleri	14	15	16	17	18	19
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	4.25	4.5	4.75	5	5.25	5.5
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	23.3	23.1	22.9	22.7	22.6	22.5

Kanat Boyu; sütyenin yan dikişinden 1. kopçaya kadar ölçülen mesafedir.

Esneme Payının Hesaplanması:

Üründe kullanılacak olan kumaş canlı yada cansız mankene sarılır (kumaş esneme özelliği fazla kullanılmamalı) Esnetilmiş kumaş ve beden ölçüsü alınarak (%) hesaplanır.

Formül:

$$\frac{\text{Beden Ölçüsü} - \text{Esnetilmiş Kumaş Ölçüsü}}{\text{Beden Ölçüsü}} \times 100 = \text{Esneme Değeri (\% sel oran)}$$

(Çardak, Değirmenci; 2007: 22)

$$\frac{104\text{cm} - 83\text{cm}}{104\text{cm}} \times 100 = \%20 \text{ Kol Boyunda Yapılacak olan esneme payı olarak hesaplanmıştır.}$$

Müller biçki sistemine göre bu ölçü hesaplanırken vücut ölçüsü üzerinden alınan göğüs altı ölçüsünün ¼ den 0.5 cm çıkarılarak bulunmuştur. Bu ölçü kumaşın esneklik özelliğinden tüm bedenlerde ortalama %32 oranında küçüldüğü gözlenmiştir.

Tablo 4
Ön Beden Genişliğinin Vücut ve Mamul Ölçülerinin
Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Ön Beden Genişliği	S3	Vücut Ölçüleri	38.5	41	43.5	46	48.5	51
		Mamul Ölçüleri	28	31	34	37	40	43
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	10.5	10	9.5	9	8.5	8
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	27.3	24.4	21.8	19.6	17.5	15.7

Ön beden genişliği göğüs altı ölçüsü hizasında yan dikişinden diğer yan dikişe olan mesafedir.

Müller biçki sistemine göre $\frac{1}{2}$ ön beden genişliği hesaplanırken vücut ölçüsü üzerinden alınan göğüs altı ölçüsünün $\frac{1}{4}$ üne 0.5 cm eklenerek bulunmuştur. Bu araştırmada mamul ölçüsüne dönüştürülürken sütyen açık olarak ölçüldüğü için tablo değerlerinde ön beden genişliği tam olarak verilmiştir.

Seçilen bu model için ön beden genişliği, üç ölçüden etkilenir. Bunlar: koltuk altı genişliği, alt mide boyu ve orta mide enidir.

Bedenler arasında 3cm seri farkı oluşurken, aynı bedene ait kap serisinde ölçü sabit kalır. Kap serisinde ölçü sabit kaldığı halde büyüyen meme formuna uyum sağlamak için kalıpların formunda değişim olur. Özellikle alt mide kap büyüdükçe form değişikliğine uğrar.

Ön beden genişliğin de beden büyüdükçe hareket kolaylığı sağlamak için küçültme oranı yüzdesel olarak azalmıştır.

Tablo 5
Koltukaltı Genişliği Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin
Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Koltuk Altı Genişliliği	S4	Vücut Ölçüleri	4.75	5	5.4	5.75	6	6.4
		Mamul Ölçüleri	2	2.5	3	3.5	4	4.5
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	2.75	2.5	2.4	2.25	2	1.9
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	57.9	50	44.5	39.2	33.4	29.7

Bu ölçü meme kabının bittiği noktadan yan dikişe olan mesafedir. Özellikle C, D, E kaplarda memeler kol altına daha çok yaklaşır. Kol altına yaklaşan memelerin toplanıp bir form kazanması gerekir. Bu formu alırken beden ve kap serisinde büyüyen memelere aynı oranda küçültme uygulanması memelerin normalden fazla öne gelmesine sebep olacağı için yüzdesel olarak küçülme oranının azaldığı görülür.

Tablo 6
Kap 1 Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Kap 1	S11	Vücut Ölçüleri	20	21	22	24	26	27
		Mamul Ölçüleri	18.5	19.5	20.5	21.5	22.5	23.5
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	1.5	1.5	1.5	2.5	3.5	3.5
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	7.5	7.2	6.9	10.5	13.5	13

Kap 1 ölçüsü çıplak beden üzerinde; göğsün yanda başladığı noktadan başlayıp göğüs ucundan geçerek göğsün ortada bittiği yere kadar ölçülen mesafedir.

(Çileroğlu,2006,s:37) Bu ölçü sütyen de memeyi toparlayan ve form vermeyi sağlayan ölçüdür.

Kap 1 ölçüsü beden büyüdükçe 1cm büyümektedir. kap 1 ölçüsünde bedenler arasındaki Vücut ölçüleri değişimi göğüs dolgunluğu farklılıkları nedeniyle mamul ölçü değişimi ile benzeşmemektedir. Bu durum % orana yansımıştır.

Seçilen modelin meme kabını belirleyen, kap 1 ve kap yüksekliği ölçüleridir. Beden ve kap serisi yapılırken meme kabında aynı yönde ve aynı miktarda seri yapıldığı için aşağıdaki denklik tablosu ortaya çıkmıştır.

Tablo 7
Sütyen İçin Kap Denklik Tablosu

75B			
80B	75C		
85B	80C	75D	
95B	90C	85D	80E
100B	95C	90D	85E

Tablo 8
Kap İçi Ölçüsünün Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Kap İçi Ölçüsü	S12	Vücut Ölçüleri	20	21	22	24	26	27
		Mamul Ölçüleri	16	17	18	19	20	21
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	4	4	4	5	6	6
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	20	19	18.2	20.8	23.1	22.3

Kap içi ölçüsü kap 1 ölçüsünden farklı olarak ön ortasından değil model özelliği gereği ön orta mide eni çıkartılarak meme kavisinin başladığı noktadan koltuk altı genişliğine kadar olan mesafedir.

Kap 1 ölçüsü beden büyüdükçe 1cm büyümektedir. kap 1 ölçüsünde bedenler arasındaki Vücut ölçüleri değişimi göğüs dolgunluğu farklılıkları nedeniyle mamul ölçü değişimi ile benzeşmemektedir. Bu durum % orana yansımıştır.

Tablo 9
Kap Yüksekliği Ölçüsünün Vücut Ölçüsü ve Mamul Ölçüsü Olarak Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Kap Yüksekliği	S13	Vücut Ölçüleri	14	14	15.5	16.5	17	18
		Mamul Ölçüleri	17.5	18.5	19.5	20.5	21.5	22.5
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	-3	-4.5	-4	-4	-4.5	-4.5
		Mamul Ölç. Değişim Oranı(%)	25	32.1	28.8	24.2	26.4	25

Kap yüksekliği vücut üzerinden alınırken memenin başladığı ve bittiği yerler arasında alınmıştır ancak sütyen kalıbı hazırlanırken sütyene form vermesi amacıyla kap 1 ölçüsünde yapılan daraltma memelerin yukarı taşmasını önlemek için kap yüksekliğine ilave edilmiştir. Bundan dolayı mamul ölçüler vücut ölçülerinden daha fazla değer almışlardır. Bunun dışında göğüsün göğüs çapından aşağıya sarkan miktarının da beden hattına kaldırılması sütyen formu açısından istenen bir durumdur bu da kap yüksekliği mamul ölçüsünün vücut ölçüsünden büyük olmasının etkenlerinden biridir Kap yüksekliğini etkileyen diğer bir durum da model özelliğidir.

Tablo 10
Yan Boy Ölçüsü İçin Vücut ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75	80	85	90	95	100
Yan Yükseklik	S17	Vücut Ölçüleri	21	21	21	21	21	21
		Mamul Ölçüleri	7	7.5	8	8.5	9	9.5
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	14	13.5	13	12.5	12	11.5
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	66.7	64.3	61.9	59.5	57.2	54.8

Yan yükseklik; Vücut üzerinde koltuk altından bele kadar olan mesafedir. Bu ölçü vücut ölçülerinde her bedende sabit kalırken, mamul ölçülerine çevrilirken kap yüksekliğinde yapılan yükseltmeye bağlı olarak her beden ve kap ölçüsünde 0.5cm yükselmiştir. Bu artış kap yüksekliğinde yapılan artışın ½ sine denk gelmektedir.

Model Özeliği Gereği Kalıpta Ortaya Çıkan Ölçüler

Tablo 11

Alt Mide Boyu Mamul Ölçü tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75	80	85	90	95	100
Alt Mide Boyu	S5	10.5	11.5	12.5	13.5	14.5	15.5

Alt mide meme kabının altında bulunan ve meme kaplarının düzgün durmasını sağlayan bir parçadır. Alt mide boyunda, kap1 serisinden etkilenecek her beden ve her kap ölçüsünde 1cm seri farkı uygulanır.

Sektörde meme kapları için denklik tablosuna göre 95B kalıbı 90C, 85D ve 80E kalıpları aynı olarak kullanılırken meme kaplarının dikildiği alt mide parçaları da aynı kabul edilerek, değişen alt göğüs ölçüsünü sabit tutmak için bir önceki beden kanat parçası kullanılarak üretim gerçekleştirilir. Bu yanlış bir uygulamadır aynı bedene ait kap serisi yapıldığında alt göğüs ölçüsünü etkileyen tüm kalıpların boyları sabit kalmalıdır değişen sadece formları olmalıdır.

Tablo 12

Sektörde Kullanılan Alt Mide Boyu İle Uygulamalı Çalışma Sonucu Elde Edilen Mamul Ölçülerin Karşılaştırılması

Sektörde uygulanan yöntem;

Ölçüm Yerleri	75 B	75C	75D	75E
Alt Mide Boyu	10.5	11.5	12.5	13.5
Seri farkı	1	1	1	

Yapılan bu uygulamada her kap artışında 1cm büyüyen alt göğüs ölçüsünü sabitlemek için kap büyüdükçe kanat boyundan 1cm daraltma yapılır. Bu uygulama sonucunda 75B bedeninde kullanılan kanat boyu ölçüsü 14 iken, 75E kabının kanat ölçü 11cm ye inmektedir. Bu uygulama yanlış bir uygulamadır.

Uygulamalı Çalışma sonucu elde edilen ölçüler;

Ölçüm Yerleri	75 B	75C	75D	75E
Alt Mide Boyu	10.5	10.5	10.5	10.5
Seri farkı	0	0	0	

Seçilen bu model için bir bedene ait kap serisinde alt mide boyu ölçüsü aynı kalırken büyüyen meme kabına uyum sağlamak için kalıbın formu değişir. Bu her beden için kap serisinin başka olması ve denklik tablosunun oluşturulamaması nedeniyle Kom ve Mark&spencer gibi firmaların dışında kullanılmamaktadır.

Tablo 13

Mide Genişliği İçin Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75	80	85	90	95	100
İki göğüs ucu mesafe	-	19	20	21	22	22	23
Mide Genişliği ½	S6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5

Mide parçası sütyenin duruşunu önemli ölçüde etkileyen bir parçadır. Bu parçanın esnemesi veya ölçüsünün fazla olması memelerin yanlara doğru kaymasına sebep olur. İki göğüs ucu mesafesi ortalama her bedende 1cm artmıştır. Bu artış kap serisine yansıtılmış ve bu model için mide genişliği ölçüsü her beden için sabit tutulmuştur.

Tablo 14
Mide Boyu Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75	80	85	90	95	100
Mide Boyu	S7	7.5	8	8.5	9	9.7	10.4

Model özelliği gereği memeleri kapatan yüksek kaplı bir model seçildiği için bu modelde mide boyu yüksek tutulmuştur. Yapılan demeler sonucunda Bedenler arasında kap yüksekliğinde yapılan artışı karşılamak için mide boyu 75'ten 90'a kadar olan bedenlerde 0.5cm atması 90'dan 100'e kadar olan bedenlerde ise bu artışın 0.7cm ye çıkması uygun görülmüştür.

Tablo 15
Mideden Ön Askıya Kadar Olan Mesafenin Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75	80	85	90	95	100
Mideden Ön Askıya	S8	14	14	14	14	14	14

Model özelliği gereği meme yuvarlağının bittiği üst kısımdan geçtiği için bu mamul ölçüsünde bedenler arasında seri farkı kullanılmamıştır. Yapılan uygulamalar olumlu sonuç verdiğinden bu mamul ölçüsü her beden için standart 14cm olarak kabul edilmiştir.

Tablo 16
Askı Eni Mesafenin Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75	80	85	90	95	100
Askı Eni	S9	2	2	2	2	2	2

Seçilen bu model için her modelde 1.8cm lik askı kullanıldığı için mamul lu olarak standart 2cm kullanılmıştır.

Tablo 17

n Askıdan Yan Dikişe Olan Mesafenin Mamul lu Tablosu

Ölüm Yerleri	l Kodu	75	80	85	90	95	100
n Askıdan Yan Dikişe Olan Mesafe	S10	10.5	11	11.5	12	12.5	13

Bu mamul ls koltuk genişliği mamul ölüsünden etkilendiği için 0.5cm seri farkı ile her bedende büyüme göstermiştir.

Tablo 18

Askılardan İtibaren Kap Yüksekliğinin Mamul lu Tablosu

Ölüm Yerleri	l Kodu	75	80	85	90	95	100
Askılardan Kap Yüksekliği	S10	21	22	23	24	25	26
Kap Yüksekliği	S13	17.5	18.5	19.5	20.5	21.5	22.5
Fark		3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5

Askılardan Kap Yüksekliği sütyen askısının takım yerinden başlayarak göğsün ucundan geçerek memenin bedenle birleştiği yere kadar olan mesafedir. Bu l meme kabının etrafından geçen şerit parçasının model özelliği gereği Kap yüksekliğine her bedende 3,5 cm eklenerek hesaplanmıştır.

Tablo 19

Agraf Genişliği Mamul lu Tablosu

Ölüm Yerleri	l Kodu	75	80	85	90	95	100
Agraf Genişliği	S18	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5

Seçilen model gereği dikilen tüm modellerde agraf genişliği 4.5cm olarak kullanılmıştır. Bu ölçünün uygulamada 75B, 75C, 80B, 80C ve 85B bedenlerinde 3,5cm diğer bedenlerde ise 4cm olarak kullanılması önerilmiştir.

Tablo 20

Arka Askıdan Agrafa Olan st Mesafenin Mamul l Tablosu

lm Yerleri	l Kodu	75	80	85	90	95	100
Arka Askıdan Agrafa Olan st Mesafe	S19	6	6.5	7	7.5	8	8.5

Yan boya bağlı olarak beden ve kap ölçüsü bydk 0,5cm seri farkı uygulanmıştır. Bu mesafenin bymemsi askıların bydk ağırlaşan memeleri taşımasını kolaylaştırır.

Tablo 21

Arka Askıdan Yana Olan st Mesafenin Mamul l Tablosu

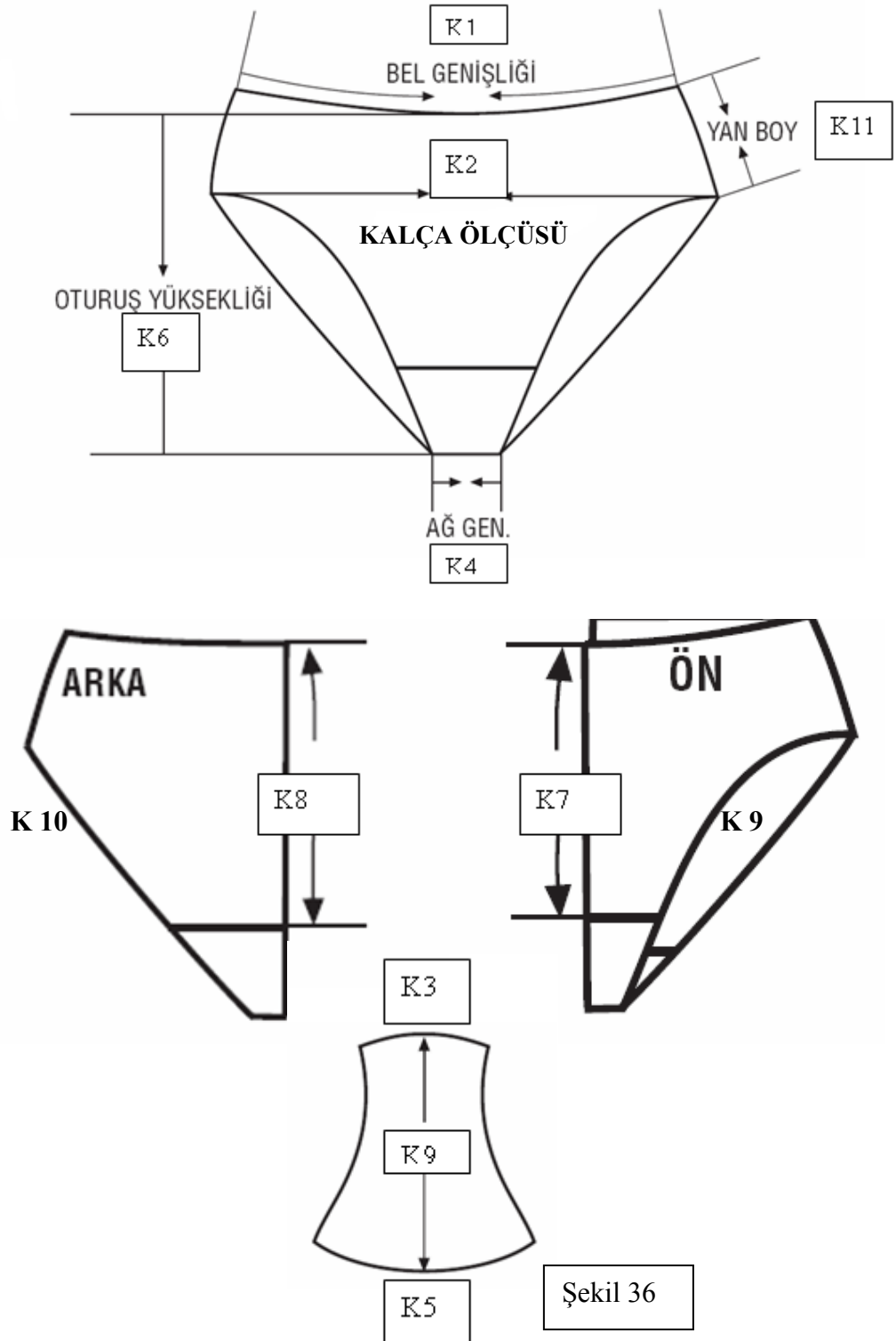
lm Yerleri	l Kodu	75	80	85	90	95	100
Arka Askıdan Yana Olan Mesafe	S20	11.5	12.5	13.5	14.5	15.5	16.5

Mamulün kanat boyuna bağlı olarak bu ölçüde 1cm lik seri farkı yapılmıştır.

Bu mesafenin daha uzun olması, askıların omuz kenarlarına yaklaşmasına; daha kısa olması ise askıların boyuna yaklaşmasına sebep olacağı için bu ölçüler bu model için böyle kabul edilmiştir.

4.3. Külot Mamul  l  lerinin Vücut  l  leri İle İlişkileri

Türk kadınının kalçası beden ölçüsüne göre daha geniş olduğu için bu çalışmada vücut ölçülerinden ‘C ’ kap ölçüleri kullanılarak seçilen model için mamul ölçüleri oluşturulmuştur.



Tablo 22
Bel Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75C	80C	85C	90C	95C	100C
½ Bel Ölçüsü	K1	Vücut Ölçüleri	36	39	42.5	45	47.5	50
		Mamul Ölçüleri	24	27	29.5	32	34.5	37
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	12	12	13	13	12	12.5
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	33.4	30.8	30.6	28.9	27.4	26

Tablo 23
Kalça Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75C	80C	85C	90C	95C	100C
½ Kalça Ölçüsü	K2	Vücut Ölçüleri	49.5	51.5	54	56	57.25	60
		Mamul Ölçüleri	32	34	36	38	40	42
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	17.5	17.5	18	18	17.25	18
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	35.4	34	33.4	32.2	30.1	30

Bel ve kalça ölçüsünde vücut ölçüsü- mamul ölçüsü farkı bedenler büyüdükçe % sel olarak azalmaktadır. Bunun sebebi vücuda gömülme oranını azaltarak dış giysinin daha iyi görüntü oluşturmasını sağlamaktır.

Bel ölçüsü mamul ölçüsüne dönüştürülürken model özelliği gereği daha rahat bir kullanım için belden 7cm aşağı inilerek çizilmiştir. Mamul ölçüsü elde ederken vücut ölçüsünde 12-13cm arasında değişen bir daralma olmuştur.

Tablo 24
Ağ Genişlikleri Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75C	80C	85C	90C	95C	100C
Ön Ağ Gen.	K3	8	8	8	8	8	8
Orta Ağ Gen.	K4	7.5	7.5	7.5	8	8	8
Arka Ağ Gen.	K5	10.5	10.5	10.5	10.5	11	11.5

Ön, arka ve orta ağ genişlikleri temel beden üzerinden direk olarak alınan ölçüler değildir. Bu ölçülerin yapılan denemeler sonucunda elde edilen ölçülerin kullanılması uygun görülmüştür.

Tablo 25
Oturuş Yüksekliği Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75C	80C	85C	90C	95C	100C
Oturuş Yüksekliği	K6	Vücut Ölçüleri	28.5	29	28.5	29	29	30
		Mamul Ölçüleri	26.5	27	26.5	27	27	28
		Vücut Ölç.- Mamul Ölç.	2	2	2	2	2	2
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	7.2	6.9	7.2	6.9	6.9	6.7

Yapılan denemeler sonucunda oturuş yüksekliği ölçüsünde vücut ölçüsü -2 cm nin iyi sonuç verdiği belirlenmiştir. Bunun yanı sıra kullanılan malzemenin hem en hem boy istikametinde esnek olması nedeniyle seri üretimlerde bütün bedenler için 27 cm kullanılması da önerilmektedir.

Tablo 26
Ön –Arka Oturuş Yükseklikleri Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75C	80C	85C	90C	95C	100C
Ön Oturuş Yüksekliği	K7	20	20	20	20	20.5	21.5
Arka Oturuş Yüksekliği	K8	28.5	29	29.5	30	30.5	31.5

Ön ve arka oturuş yükseklikleri; seçilen model özelliği ve kullanılan bİçki sistemi gereğı bu model için böyle belirlenmiştir.

Tablo 27
Ağ Uzunluğu Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75C	80C	85C	90C	95C	100C
Ağ Uzunluğu	K9	10	10.5	11	11.5	12	12.5

Oturuş yüksekliği seçilen model özelliği ve kullanılan bİçki sistemi gereğı bu model için her bedende 0.5cm arttığını belirlenmiştir.

Tablo 28
Ağ Çevresi Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75C	80C	85C	90C	95C	100C
Ağ Çevresi	K10	Vücut ölçüleri	72	74	75	77	80	82
		Mamul ölçüleri	58.5	59.5	60.5	61.5	63	65.5
		Vücut ölç.- Mamul ölç.	13.5	14.5	14.5	15.5	17	16.5
		Mamul Ölç. Değişim Oranı(%)	18.8	19.6	19.4	20.2	21.3	20.2

Ağ çevresi; önde bel hattının orta noktasından başlayıp bacak arasından geçerek arkada bel hattının orta noktasına kadar ölçülen mesafedir.

Ağ çevresi mamul ölçüsünde 75 bedenden 90 bedene kadar 1cm lik artış gösterirken büyüyen kalça kavisi sebebiyle 95 bedende 1,5, 100 bedende 2.5cm artmıştır.

Tablo 29
Yan Boy Ölçüsünün Vücut Ve Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	Ölçüm Türü	75C	80C	85C	90C	95C	100C
Yan Boy	K11	Kalça Düşüklüğü	22	22	22	21	21	21
		Mamul ölçüleri	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5
		Vücut ölç.- Mamul ölç.	12.5	12.5	12.5	11.5	11.5	11.5
		Mamul Ölç. Küçülme Oranı(%)	56.8	56.8	56.8	54.8	54.8	54.8

Yan boy ölçüsü kalça düşüklüğü ölçüsünden etkilenen bir uzunluk ölçüsüdür.

Bu araştırma için seçilen model yüksek belli bir model olduğu için denemeler sonucunda vücuda tam olarak uyum sağlayan standart 9.5cm kullanılmıştır.

Tablo 30
Ön - Arka Bacak Kavisi Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Ölçü Kodu	75C	80C	85C	90C	95C	100C
Ön Bacak Kavisi	K12	18	19	20	21	22.5	24.5
Arka Bacak Kavisi	K13	23	24	25	26	27	28.5

Bu mamul ölçüler yan dikişte kalça hattı hizasında bedenler arasında uygulanan seri farkından etkilenecek ön ve arka bacak kavisinde 1cm lik seri farkı oluşturmuştur.

Ön arka bacak kavisi mamul ölçüleri; seçilen bu malzeme ve dikiş tekniği için bu modelde böyle belirlenmiştir. Kullanılan malzeme ve dikiş tekniği bu ölçünün değişmesine sebep olmaktadır.

4.4. Sektörde Kullanılan Mamul Ölçülerin Karşılaştırılması

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan elde edilen mamul ölçülerinin sektörde kullanılan ölçülerden farklarının neler olduğu tablo 31de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 31
Sektörde Kullanılan Sutyen Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Firma Adı	BEDENLER					
		75B	80B	85B	90B	95B	100B
Göğüs Altı Gen.	Bağcı Mamül Ölçüleri	64	69	74	79	84	89
	A Firması	62	66	70	74	78	82
	B Firması	65	69	73	77	81	85
	C Firması	58	63	68	73	78	83
	D Firması	65.5	70.5	75.5	80.5	85.5	90.5
Ön Beden Gen.	Bağcı Mamül Ölçüleri	28	31	34	37	40	43
	A Firması	25	28	30	32	34	36
	B Firması	28	30	32	34	36	38
	C Firması	30	32	34	36	38	40
	D Firması	29	32	35	38	41	44
Kanat Boyu	Bağcı Mamül Ölçüleri	14	15	16	17	18	19
	A Firması	15.5	16.5	17.5	18.5	19.5	20.5
	B Firması	16.5	17.5	18.5	19.5	20.5	21.5
	C Firması	12	13	14	15	16	17
	D Firması	14.5	15.5	16.5	17.5	18.5	19.5

Mide Boyu	Bağcı Mamül Ölçüleri	7.5	8	8.5	9	9.7	10.4
	A Firması	9	9	9	10	10	10
	B Firması	8	8.5	9	9.5	10	10.5
	C Firması	8.5	9	9.5	10	10.5	11
	D Firması	10	10.5	11	11.5	12	12.5
Askı Eni	Bağcı Mamül Ölçüleri	2	2	2	2	2	2
	A Firması	1.5	1.5	1.5	1.5	2	2
	B Firması	1.5	1.5	1.5	2	2	2
	C Firması	2	2	2	2	2	2
	D Firması	2	2	2	2	2	2
Kap 1	Bağcı Mamül Ölçüleri	18.5	19.5	20.5	21.5	22.5	23.5
	A Firması	19.5	20.5	21.5	22.5	23.5	24.5
	B Firması	18	19	20	21	22	23
	C Firması	19	20	21	22	23	24
	D Firması	18.5	19.5	20.5	21.5	22.5	23.5
Kap Yük. (askı takım yerinden meme altına kadar)	Bağcı Mamül Ölçüleri	21	22	23	24	25	26
	A Firması	23	24	25	26	27	28
	B Firması	21	22	23	24	25	26
	C Firması	19	20	21	22	23	24
	D Firması	22	23	24	25	26	27
Yan Yük	Bağcı Mamül Ölçüleri	7	7.5	8	8.5	9	9.5
	A Firması	9	10	11	12	13	14
	B Firması	9	9	9	9	9	9
	C Firması	9	9.5	10	10.5	11	11.5
	D Firması	9	9.5	10	10.5	11	11.5
Agraf Gen	Bağcı Mamül Ölçüleri	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
	A Firması	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4
	B Firması	3.4	3.4	3.4	5.2	5.2	5.2
	C Firması	4	4	4	4	5.2	5.2
	D Firması	5.2	5.2	5.2	5.2	5.2	5.2

Yukarıdaki tabloda kadınlar tarafından en çok tercih edilen 4 firmanın sütyen mamul ölçüleri karşılaştırılmıştır. Tabloda ki ölçüler bu araştırma kapsamında seçilen sütyen modeliyle benzerlik gösteren ürünlerin mamul ölçülerini içermektedir.

Tabloya bakıldığında ölçülerin her firmada farklılık gösterdiği görülmektedir. Bunun sebepleri arasında model özelliği, kumaş özelliği, kullanılan dikiş tekniğinin yanı sıra her firmanın kullandığı ölçü tablosunun farklı olmasının en önemli sebebi olduğu söylenebilir. Sütyen ölçüsünü belirleyen sadece kadının meme ölçüsü değildir. Sütyeni belirleyen diğer önemli bir unsur da kadının meme dolgunluğudur. Aynı ölçülere sahip farklı iki kadının denediği sütyen meme dolgunlukları farklı olduğu için aynı sonucu vermeye bilir. Bu yüzden firmalar arasında benzer model ve kumaş özelliklerine sahip ürünlerin farklı mamul ölçülerinde üretildiği görülmüştür.

Tablodaki mamul ölçülerine bakıldığında göğüs altı genişliğinde A ve B firmalarında bedenler arasında 4cm, C ve D firmalarında 5cm lik seri farkı olduğu görülmüştür. C ve D firmalarının kullandığı ölçüler ile bu araştırma sonucunda elde edilen sütyen mamul ölçülerinin benzerlik gösterdiği belirlenmiştir.

Kanat boyu ölçüsünün mamul ölçüsü olarak firmalarda farklılık göstermesine rağmen her firmada 1cm lik seri farkı ile büyüme gösterdiği görülmüştür. Firmalar arasında kanat boyu ölçüsünün en küçük olduğu firmanın C firması olduğu görülmüştür. Bu farklılığın kullanılan kumaşın esnekliğinden kaynaklandığı söylenebilir.

Mide boyu mamul ölçüsünün A firması hariç diğer firmalarda model özelliği gereği ölçüler farklı olmakla birlikte hepsinde beden büyüdükçe 0.5cm büyüdüğü gözlenmiştir.

Askı eni ölçüsünde C ve D firmalarında her beden için 2cm lik askı kullanılırken A ve B firmalarında ilk üç bedende 1,5 cm diğer bedenlerde 2cm lik askı kullanıldığı görülmüştür. Sütyen üretiminde askının kalınlığı beden ve bone ölçüsü büyüdükçe artmaktadır. Beden ve bone ölçüsü büyüdükçe ağırlaşan memeleri taşımak zorlaşmaktadır. Bunun için kullanılan lastiğin mümkün olduğu ölçüde az esnemesinin ve büyük bedenlerde askı takım yerlerinin kolları kesmeyecek şekilde omuz hizasına kadar uzatılarak omuzdan sonra lastik takılmasının daha sağlıklı sonuçlar verdiği yapılan gözlemler sonucu tespit edilmiştir.

Kap1 ölçüsünün beden ölçüsü büyüdükçe 1cm büyüdüğü görülmüştür. D firmasının kap1 ölçüleri ile araştırmada elde edilen mamul ölçülerin aynı olduğu görülmüştür.

Kap Yüksekliği model özelliği gereği değişken bir ölçü olduğu için firmalar arasında farklılık gösterdiği görülmüştür.

Yan boy ölçüsünün A firmasında beden büyüdükçe 1'er cm büyüme gösterdiği B firmasında her beden için sabit kabul edildiği C ve D firmalarında ise beden büyüdükçe 0.5 cm arttığı görülmüştür.

Tablo 32
Sektörde Kullanılan Külot Mamul Ölçülerinin Karşılaştırılması

Ölçüm Yerleri	Firma Adı	BEDENLER					
		75C	80C	85C	90C	95C	100C
		S	M	L	XL	XXL	XXXL
		1	2	3	4	5	6
½ Bel Ölçüsü	Bağcı Mamül Ölçüleri	24	27	29.5	32	34.5	37
	X Firması	25.5	26.5	27.5	28.5	29.5	30.5
	Y Firması	25	26	27	28	29	30
	Z Firması	25	27	29	31	33	35
	Q Firması	25.5	27.5	29.5	31.5	33.5	35.5
½ Kalça Ölçüsü	Bağcı Mamül Ölçüleri	32	34	36	38	40	42
	X Firması	28.5	29.5	30.5	31.5	32.5	33.5
	Y Firması	28	29	30	31	32	33
	Z Firması	33	35	37	39	41	43
	Q Firması	34	36	38	40	42	44
Oturuş Yüksekliği	Bağcı Mamül Ölçüleri	26.5	27	26.5	27	27	28
	X Firması	27	28	29	30	31	32
	Y Firması	24	25	26	27	28	29
	Z Firması	26	27	28	29	30	31
	Q Firması	26	26	26	27	27	27
Ağ Uzunluğu	Bağcı Mamül Ölçüleri	10	10.5	11	11.5	12	12.5
	X Firması	12	12	12	12	12	12
	Y Firması	12	12	12	13	13	13

	Z Firması	11	11.5	12	12.5	13	13.5
	Q Firması	12	12	12.5	12.5	13	13
Yan Boy	Bağcı Mamül Ölçüleri	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5	9.5
	X Firması	10	10	10	10	10	10
	Y Firması	17.5	17.5	17.5	18.5	18.5	18.5
	Z Firması	9	9	9	9	9	9
	Q Firması	8	8.5	9	9.5	10	10.5

Tabloda yer alan mamul ölçüler; bu araştırma kapsamında seçilen külot modeliyle benzerlik gösteren modellerin mamul ölçülerini içermektedir.

Tabloda görüldüğü gibi her firmanın her beden grubunda kullandığı ölçünün farklı olduğu gözlenmiştir. Bu farklılıkların model özelliği, kumaş özelliği, kullanılan dikiş tekniğinin yanı sıra her firmanın kullandığı ölçü tablosunun farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Gözlemler sonucunda firmaların beden numaralandırmalarında sayısal ve harfsel olarak 2 farklı şekilde beden numarası kullanıldığı görülmüştür. Sayısal beden numaralarını çoğunlukla iç piyasaya yönelik çalışan firmaların oluşturduğu gözlenmiştir.

Bel ve Kalça ölçüsünün bazı firmalarda yarım bedende 1cm bazı firmalarda ise 2cm seri farkı ile büyüme gösterdiği gözlenmiştir.

Oturuş yüksekliğinin Firmalar arasında farklılık gösterse de seri farkı olarak her bedende 1cm artarak değişim gösterdiği gözlenmiştir.

Ağ uzunluğunda her firmanın farklı bir ölçü kullandığı yalnızca (3 beden) veya L bedende her firmada 12cm olarak kullanıldığı gözlenmiştir.

Yan boy ölçüsünde bağcı firmaların bu ölçüyü sabit kabul ederken bağcı firmaların da her benden de değişen ölçü kullandıkları gözlenmiştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR

Araştırma kapsamında seçilen modeller için oluşturulan mamul ölçüleri tablo değerleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 33
Beden Serisine Göre Sütynen Mamul Ölçü Tablosu

Ölçüm Yerleri	Kod	BEDENLER					
		75B	80B	85B	90B	95B	100B
Alt Göğüs Gen.	S1	64	69	74	79	84	89
Kanat Boyu	S2	14	15	16	17	18	19
Ön Beden Gen.	S3	28	31	34	37	40	43
Koltukaltı Gen.	S4	2	2.5	3	3.5	4	4.5
Alt Mide Boyu	S5	10.5	11.5	12.5	13.5	14.5	15.5
Mide Gen.½	S6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
Mide Boyu	S7	7.5	8	8.5	9	9.7	10.4
Mideden Ön Askıya	S8	14	14	14	14	14	14
Askı Eni	S9	2	2	2	2	2	2
Ön Askıdan Yan Dikişe	S10	10.5	11	11.5	12	12.5	13
Kap 1	S11	18.5	19.5	20.5	21.5	22.5	23.5
Kap İçi Ölçüsü	S12	16	17	18	19	20	21
Kap Yük.	S13	17.5	18.5	19.5	20.5	21.5	22.5
Alt Kap Yük.	S14	9	9.5	10	10.5	11	11.5
Üst Kap Yük.	S15	8.5	9	9.5	10	10.5	11
Askılardan Kap Yük.	S16	21	22	23	24	25	26
Yan Yük.	S17	7	7.5	8	8.5	9	9.5
Agraf Gen.	S18	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
Arka Askıdan Agrafa Olan Üst Mesafe	S19	6	6.5	7	7.5	8	8.5
Arka Askıdan Yana Olan Mesafe	S20	11.5	12.5	13.5	14.5	15.5	16.5

Tablo 34
Külot Mamul li Tablosu

lm Yerleri	l Kodu	BEDENLER					
		75C	80C	85C	90C	95C	100C
½ Bel ls	K1	24	27	29.5	32	34.5	37
½ Kalça ls	K2	32	35	38	41	44	47
n AĞ Genişliği	K3	8	8	8	8	8	8
Orta AĞ Genişliği	K4	7.5	7.5	7.5	8	8	8
Arka AĞ Genişliği	K5	10.5	10.5	10.5	10.5	11	11.5
Oturuş Yüksekliği	K6	26.5	27	26.5	27	27	28
n Oturuş Yüksekliği	K7	20	20	20	20	20.5	21.5
Arka Oturuş Yüksekliği	K8	28.5	29	29.5	30	30.5	31.5
AĞ Uzunluğu	K9	10	10.5	11	11.5	12	12.5
AĞ evresi	K10	58.5	59.5	60.5	61.5	63	65.5
Yan Boy	K11	10.5	10	10.5	10.5	10.5	10.5
n Bacak Kavisi	K12	18	19	20	21	22.5	24.5
Arka Bacak Kavisi	K13	23	24	25	26	27	28.5

Tablo 35
Kaplara Göre Sütüyen Mamul Ölçü Tablosu

Ölçü Kodu	75B	75C	75D	75E	80B	80C	80D	80E
S1	64	64	64	64	69	69	69	69
S2	14	14	14	14	15	15	15	15
S3	28	28	28	28	31	31	31	31
S4	2	2	2	2	2.5	2.5	2.5	2.5
S5	10.5	10.5	10.5	10.5	11.5	11.5	11.5	11.5
S6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
S7	7.5	8	8.5	9	8	8.5	9	9.5
S8	14	14	14	14	14	14	14	14
S9	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
S10	10.5	11	11.5	12	11	11.5	12	12.5
S11	18.5	19.5	20.5	21.5	19.5	20.5	21.5	22.5
S12	16	17	18	19	17	18	19	20
S13	17.5	18.5	19.5	20.5	18.5	19.5	20.5	21.5
S14	9	9.5	10	10.5	9.5	10	10.5	11
S15	8.5	9	9.5	10	9	9.5	10	10.5
S16	21	22	23	24	22	23	24	25
S17	7	7.5	8	8.5	7.5	8	8.5	9
S18	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
S19	6	6.5	7	7.5	6.5	7	7.5	8
S20	11.5	11.5	11.5	11.5	12.5	12.5	12.5	12.5

Ölçü Kodu	85B	85C	85D	85E	90B	90C	90D	90E
S1	74	74	74	74	79	79	79	79
S2	16	16	16	16	17	17	17	17
S3	34	34	34	34	37	37	37	37
S4	3	3	3	3	3.5	3.5	3.5	3.5
S5	12.5	12.5	12.5	12.5	13.5	13.5	13.5	13.5
S6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
S7	8.5	9	9.5	10	9	9.5	10	10.5
S8	14	14	14	14	14	14	14	14
S9	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
S10	11.5	12	12.5	13	12	12.5	13	13.5
S11	20.5	21.5	22.5	23.5	21.5	22.5	23.5	24.5
S12	18	19	20	21	19	20	21	22
S13	19.5	20.5	21.5	22.5	20.5	21.5	22.5	23.5
S14	10	10.5	11	11.5	10.5	11	11.5	12
S15	9.5	10	10.5	11	10	10.5	11	11.5
S16	23	24	25	26	24	25	26	27
S17	8	8.5	9	9.5	8.5	9	9.5	10
S18	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
S19	7	7.5	8	8.5	7.5	8	8.5	9
S20	13.5	13.5	13.5	13.5	14.5	14.5	14.5	14.5

Ölçü Kodu	95B	95C	95D	95E	100B	100C	100D	100E
S1	84	84	84	84	89	89	89	89
S2	18	18	18	18	19	19	19	19
S3	40	40	40	40	43	43	43	43
S4	4	4	4	4	4.5	4.5	4.5	4.5
S5	14.5	14.5	14.5	14.5	15.5	15.5	15.5	15.5
S6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
S7	9.7	10.2	10.7	11.2	10.4	10.9	11.4	11.9
S8	14	14	14	14	14	14	14	14
S9	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
S10	12.5	13	13.5	14	13	13.5	14	14.5
S11	22.5	23.5	24.5	25.5	23.5	24.5	25.5	26.5
S12	20	21	22	23	21	22	23	24
S13	21.5	22.5	23.5	24.5	22.5	23.5	24.5	25.5
S14	11	11.5	12	12.5	11.5	12	12.5	13
S15	10.5	11	11.5	12	11	11.5	12	12.5
S16	25	26	27	28	26	27	28	29
S17	9	9.5	10	10.5	9.5	10	10.5	11
S18	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
S19	8	8.5	9	9.5	8.5	9	9.5	10
S20	15.5	15.5	15.5	15.5	16.5	16.5	16.5	16.5

Tablolarda verilen mamul ölçüler araştırmanın yöntem kısmında belirlenen malzemeler kullanılarak üretilen modeller için geçerlidir.

Sütyen mamul ölçülerinde;

- Alt göğüs genişliği ölçüsü vücut ölçüsünden mamul ölçülerine dönüştürülürken beden büyüdükçe yüzdesel küçülme oranı azalmıştır. Bunun sebebi vücuda gömülme oranını azaltarak dış giysinin daha iyi görüntü oluşturmasını sağlamaktır.
- Göğüs altı genişliği ölçüsünün beden büyüdükçe 5 cm arttığı aynı bedene ait kap serisinde ise sabit kaldığı görülmüştür.
- Kol boyu ölçüsü beden büyüdükçe 1cm büyüme gösterirken, aynı bedene ait kap serilerinde sabit kalması gerektiği belirlenmiştir. Sektörde bazı firmaların bu ölçüde seri yapmaları sütyen formunun bozulmasına yol açtığı görülmüştür.
- Kol Boyunda yapılacak olan esneme payı %20 olarak hesaplanmıştır.

- Ön beden genişliğin de beden büyüdükçe hareket kolaylığı sağlamak için küçültme oranı yüzdesel olarak azalmıştır.
- Ön beden genişliği ölçüsü bedenler arasında 3cm seri farkı oluşurken, aynı bedene ait kap serilerinde ölçü sabit kalmıştır. Kap serisinde ölçü sabit kaldığı halde büyüyen meme formuna uyum sağlamak için kalıpların formunda değişiklik olmuştur. Kalıpta yapılması gereken bu düzeltmenin fazla kalıp oluşturduğu ve karışıklığa yol açtığı gerekçeleriyle birçok firma tarafından kullanılmadığı gözlenmiştir.
- Koltuk altı ölçüsü küçülme oranı %58 ile %30 arasında değişen bir değer almıştır.
- Kap1 ölçüsü sütyenin formunu belirleyen önemli bir ölçüdür. Bu ölçünün beden ve kap büyüdükçe, küçültme oranında artış görülmüştür. Bu artış büyüyen meme yapısını toparlanma ihtiyacından kaynaklanmıştır.
- Kap içi ölçüsü kap 1 ölçüsünde olduğu gibi her beden ve her kap ölçüsü için ayrı büyüme gösterdiğinden farklı küçülme oranı almıştır.
- Seçilen model için kullanılan askı B ve C kaplarda olumlu sonuç verirken D ve E kap ölçüsüne sahip bazı büyük memeli kadınların omuzlarında iz yaptığı görülmüştür.

Külot mamul ölçülerinde;

- Bel ölçüsü küçülme oranı %33 ile %26 arasında değişen değer almıştır.
- Kalça ölçüsü vücut ölçüsünden mamul ölçüsü elde edilirken 17,5-18cm arasında değişen bir daralma olmuştur.
- Oturuş Yüksekliği ölçüsü bedenler büyüdükçe genişlik ölçülerindeki esneme oranı azalması, külotun oturuş yüksekliği ölçüsü değiştiği halde vücudu sarmasını sağlamıştır. Bu nedenle bu ölçünün uygulamada her beden için ortalama 27cm olarak kullanılması önerilmiştir.
- Ağ Çevresi değişim oranı %19 ile 20 arasında değişen değer almıştır. Külot mamul ölçülerinde sadece ağ çevresi ölçüsü yüzdesel küçülme göstermemiştir.

- Elde edilen mamul ölçülerin sektörde kullanılan mamul ölçüleri ile en benzer modellerle karşılaştırıldığında ölçülerin her bedende farklılık gösterdiği görülmüştür. Bunun sebebi olarak kullanılan dikiş tekniği ve her firmanın kullandığı ölçü tablosunun farklı olması gibi sebepler söylenebilir. Bu durum tüketici memnuniyetini bire bir etkileyen bir durumdur bu nedenle araştırma sonucunda elde edilen mamul ölçüler sektörde yaygınlaştırılmalıdır.

5.2. ÖNERİLER

İleri araştırmalar için öneriler;

- İç giyim üretimine yönelik kadın vücut ölçüleri kullanılarak özellikleri belirlenen diğer ürün grupları için mamul ölçü tablosu oluşturulmalıdır.
- 75 beden altı ve 100 beden üzerindeki bedenler için mamul ölçü tablosu oluşturulmalıdır.
- Sorunlu meme olarak ifade edilen E kap üzeri sütyen bedenleri için ayrı model ve mamul ölçü tabloları oluşturulmalıdır.
- Firmaların mamul ölçülerinin karşılaştırılmasına yönelik kapsamlı bir araştırma yapılmalıdır.
- Kadınların Doğru sütyen kullanma alışkanlıklarının geliştirilmesine yönelik kapsamlı bir proje yapılmalıdır.
- Sütyen ölçüleri ile vücut ölçülerinin ilişkilendirildiği bu araştırmada tablo değerlerinin dışında kalan, standartlara uymayan meme yapılarına özel sütyen üretimlerinde mamul ölçülerin belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Sektörde incelenen örneklerde göğüs ölçüsü temel alındığında ürünlerin kalça ölçülerinin Türk kadınları için olması gerekenden daha küçük değerler taşıdığı görülmektedir.

İçgiyim üreticilerinin Türk kadını vücut özelliklerini dikkate alarak göğüs ve kalça ölçülerine uygun ölçü tabloları kullanmaları gerekmektedir. Sütyen külot takımlarında özellikle külot mamul ölçülerinde yapılacak olan bu değişiklikler müşteri memnuniyetinin artması sağlanacaktır.

KAYNAKÇA

AYRAL, C. (1993) “**The Sütyen** ” , Bin Bir Yayıncılık, İstanbul.

AYRAL, C. (2002) “ **Geçmiş, Anıları, Öyküleri ile Sütyen**” , Binbir Yayıncılık , İstanbul.

BAYRAKTAR,Fatma. (1996) “**Kadın İç Giyimleri**”, Sim Matbaacılık, Ankara.

BAYSAL, Müjgan. (1995). “**Hazır Giyim İşletmelerinde Kalıp ve Mamül Ölçülerinin Karşılaştırılması.**” Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BERKÜN, İ.Taner. (1975). “ **Standartlaştırma ve Türkiye’ deki Uygulamaları** ”, TSE Yayınları.

CİHANGİR, Erbil. (2002) **Hazır Giyim’de Ölçüler**. İstanbul: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birliği Eğitim Şubesi Kalıp ve Koleksiyon Hazırlama Birliği Yayınları. Teknik El Kitapları Serisi Yayın No:2002/1

ÇARDAK, F, DEĞİRMENCİ, E. (2007) **Kalıp Hazırlama İç Giyim**. İstanbul: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birliği Eğitim Şubesi Kalıp ve Koleksiyon Hazırlama Birliği Yayınları.

ÇİLEROĞLU, Birsen. (2006). “**İç Giyim Üretimine Yönelik 18-50 Yaşlar Arası Kadın Beden Ölçüleri Standardizasyonu Üzerine bir Araştırma** ”. Ankara: Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇOBAN, Süleyman: “ *Kaliteli Üretim ve Standartlar* ”, **Tekstil Konfeksiyon Dergisi** , C3,S4, Temmuz 1993, s.255.

ÇİLEROĞLU, Birsen; GÜNDÜZ, Filiz “ *Geçmişten Günümüze Gepiyer (Büstiye) Ve Bir Örnek Uygulama* ” , **Tekstil ve Konfeksiyon Dergisi** 1999 syf:69

ÇİLEROĞLU, Birsen; AYDIN, Semiha “ *İç Giyim Üretimine Yönelik 18-50 Yaşlar Arası Kadın Beden Ölçüleri Standardizasyonu* ” , **12.Ergonomi Kongresi** 2005 syf:67

ERDOĞAN, Çetin: “ *Örme Kumaştan Mamul İç Giyimlerde Konfeksiyon Problemleri ve Çözüm Önerileri* ” , **LEMAS, 2000**, s.79

ERDOĞAN, Çetin: “ *Giysi Kalıpcılığında Vücut Ölçüleri* ” , **Tekstil Konfeksiyon Dergisi** , Şubat 1993, s.142.

Eranç, Yaylalı, Yüksel. (1976) “ **İç Giyim Kadın, Erkek, Çocuk Giyimlerinde Temel Çizimler**”

TEKEL, Sıdıka. (1990). “**İç Giyim** ”. Bizim Büro Basım Evi, Ankara.

TİGSAD (Türkiye İç Giyim Sanayicileri Derneği). (2005). **İç Giyim Sektörü Pazara Araştırması 2005**. İnkılap Kitap Evi. İstanbul.

MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretiminin Güçlendirme Projesi). (2007). **Atlet Kalıpları**. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara

ÖNDOĞAN, Ziyet. BAHADIR ÜNAL, Zümrüt. “Bebek Giysilerinde Temel Ölçüler Esas Alınarak Ölçü Tablosu Geliştirmede İstatistiksel Bir Model ” , **Tekstil Konfeksiyon Dergisi** , Nisan 2006, s.279.

ÖZMEN, Selahattin. (2008). “ *Doğru Sütyen Kullanımı* ”, **Bizim Anadolu Dergisi**
2008 say1:1 syf:17.

TÜİK, (2002). “**2002 Yılı Genel Nüfus Sayımı Nüfusun Sosyal Ve Ekonomik Nitelikleri** ” T.C Başbakanlık TÜİK Yayınları, Ankara

Türk Dil Kurumu. Türkçe Sözlük. Gözden Geçirilmiş 6. baskı, Ankara: Bilgi Basımevi, 1974

YALOM, Marilyn. (2002) “ **Meme Tarihi** ‘ Ticari Meme’ Çev.Ayşe Gün, ”
Çitlenbik Yayınları, İstanbul s:175-176

YILDIRIM, A,ŞİMŞEK, H. (2005) **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri: Seçkin** Yayınları, Ankara , 5. Basım.

İNTERNET ÜZERİNDEN ULAŞILAN KAYNAKLAR

ARICI, S. (2005). “**İç Giyim Sektör Profili** ”
<http://kobi.mynet.com/pdf/icgiyim.pdf> adresinden 25 haziran 2008 tarihinde indirilmiştir.

Anonim ¹ : www.iccamasiri.com/history.htm adresinden 22 Ocak 2008 tarihinde alınmıştır.

Anonim ² : www.fmtr.net/showthread.php adresinden 10 Mart 2008 tarihinde alınmıştır.

Anonim ³ : www.laurabaresse.com/sss2.php adresinden 28 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

Anonim ⁴ : http://www.anothertimevintageapparel.com/stock_3265.htm adresinden

22 Mart 2008 tarihinde alınmıştır.

Anonim ⁵ : <http://www.ten.com.tr/store/tablo.asp> adresinden 18 Nisan 2008 tarihinde alınmıştır.

Anonim ⁶ : <http://www.icgiyimci.net/index.php> adresinden 22 Mart 2007 tarihinde alınmıştır.

Anonim ⁷ : <http://www.therapeuticmammoplasty.com> adresinden 22 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

Anonim ⁸ : <http://www.therapeuticmammoplasty.com> adresinden 22 Mart 2007 tarihinde alınmıştır.

Anonim ⁹ : <http://kadinsak.com/wp-content/meme1.jpg> adresinden 12 Kasım 2008 tarihinde alınmıştır.

Anonim ¹⁰ : <http://img296.imageshack.us/img296/6051/d1403ft0.jpg> 28 Mart 2007 tarihinde alınmıştır.

Anonim ¹¹ : <http://img232.imageshack.us/img232/289/memek1003kj6.jpg> adresinden 10 Nisan 2008 tarihinde alınmıştır.

Anonim ¹² : <http://www.gogusbuyutme.gen.tr/media/image/asimet.jpg> 22 Mart 2007 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK 1**SÜTYEN DEĞERLENDİRME FORMU**

Model ve Beden No:					
Sutyen Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır	Kısmen	Sorunun Nedeni	Çözüm Önerileri
Sutyen göğüse istenilen formu veriyor mu?					
Askılar göğsü taşıyor mu?					
Göğüsler kuplardan taşıyor mu?					
Askı Kalınlıkları rahatsız ediyor mu?					
Hareket esnasında sutyen herhangi bir rahatsızlık veriyor mu?					
Sutyen giyilen dış kıyafetten rahatsızlık veren bir görüntü bırakıyor mu?					
Sutyen arka görüntüsü doğru mu?					
Sutyen yan görüntüsünde (balen altında) potluk var mı?					
Balenler rahatsızlık veriyor mu?					
Kaplarda yeterli yedirme yapılmış mı?					
Mide kalınlığı rahatsız ediyor mu?					
Ölçüm Yerleri	Ölçüm	Açıklama			
Göğüs altı genişliği					
Ön beden göğüs genişliği					
Orta alt mide eni					
Alt mide genişliği					
Mide boyu					
Kenardan askıya üst kup					
Askıdan yana üst kup					
Üst kap yüksekliği 2(askılardan)					
Üst kap yüksekliği 1 (kap içi yüksekliği)					
Alt kap yüksekliği					
Kap genişliği (iç kısımdaki)					
Kap genişliği ön ortadan kola					
İç kaptan yana					
Askı eni					
Agraf genişliği					
Askıdan agrafa olan üst mesafe (geliş eğimine göre ölçülür)					
Askıdan agrafa olan alt mesafe (Askılardan agrafa Dik açılı ölçülür)					
Ön koldan askıya					
Kol boyu					

EK 2

KİLOT DEĞERLENDİRME FORMU

Model: ve Beden No:					
Külot Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır	Kısmen	Sorunun Nedeni	Çözüm Önerileri
Külot kalçada istenilen formda duruyor mu?					
İstenilen rahatlıkta mı?					
Kalçayı tam olarak sarıyor mu?					
Hareket esnasında rahatsızlık veriyor mu?					
Ağ kısmında herhangi bir rahatsızlık var mı?					
Bel kısmında rahatsızlık var mı?					
Lastiklerden kaynaklanan bir rahatsızlık var mı?					
Ölçüm Yerleri	Ölçüm	Açıklama			
Bel genişliği					
Kalça genişliği					
Ön ağ genişliği					
Arka Ağ Genişliği					
Ağ boyu					
Ağ boyu ön					
Ağ oyu arka					
Yan boy					
Oturuş yüksekliği ön					
Oturuş yüksekliği arka					
Ön bacak kavisi					

Açıklamalar:.....

EK 3

GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu:
Türkiye deki İç Giyim Firmalarının Mamul Ölçüleri Arasındaki Farklılığı Nasıl Değerlendiriyorsunuz?

Tarih : 15 Şubat 2008
Görüşmenin Başlangıç Saati: 14:00
Görüşmenin Bitiş Saati : 15:00
Görüşülen Kişinin adı : Cüneyt AYRAL

Görüşme Soruları:

1. Türk Kadınının vücut yapısına paralellik gösteren ülke hangisidir?
2. Türk Kadınının vücut yapısına en çok uyan biki sistemi hangisidir?
3. Türk Kadınının Standart ölçüsü nedir(meme ve kalça standartları)?
4. En çok Üretilen Sutyen ölçüsü nedir?
5. Sizce Ürün ölçüsü nedir, nasıl olmalıdır?
6. Sutyen ve külot kalıplarının hazırlanmasında çıplak beden üzerinden alınmış ölçüleri ürün ölçülerine dönüştürürken dikkat edilmesi gereken şeyler nelerdir?
7. Her firmanın kullandığı ölçü tablosu birbirine göre değişiklik gösteriyor, bu değişikliklerin sebebi nedir, ölçü tabloları oluşturulurken neler baz alınıyor?
8. Türkiye deki iç giyim firmaları ihtiyaç duyduğu stilist ve modelistleri nereden karşılıyor? Çünkü özellikle iç giyim üzerine eğitim veren bir kurum yok.
9. Sutyen ve külot üretiminde kullanılan malzemenin ne kadar esnemesi gerekiyor?
10. Sutyenin ve külotun esnemesi ve asla esnememesi gereken yerleri nereleridir?
11. Türkiye de ki, iç giyim piyasasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Giriş:

Merhaba benim Adım Seçil Bağcı. Gazi Üniversitesinde Giyim End. ve Giyim sanatları Eğit. Anabilim dalında Yüksek Lisan öğrencisiyim. Hazırlamakta olduğum tezin konusu ‘ Kadın İç Giyim Mamul Ölçülerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma ’ Bu çalışmada standart Türk kadını ölçülerine uygun olarak ve kadınların bu mamul gruplarından beklentileri dikkate alınarak sutyen ve külot ürünleri için mamul ölçüleri oluşturmaktır.

İç giyim sektörüne getirdiğiniz yenilikler ve Türkiye de bu konuya tam anlamıyla hakim tek kişi olmanız sebebiyle size bazı sorular sormak ve bu konudaki düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum.

Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

Görüşmenin yaklaşık 1 saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

Cüneyt Ayrıl: Şimdi birincisi terminolojide anlaşmamız lazım ‘‘içgiyim ’’ birleşik bir sözcük iki ayrı sözcük değildir. İçgiyim sözcüğünü Türkiye de ilk kullanan benim. Benim ağzımdan sözlüğe geçmiştir o yüzden birleşik yazmak mecburiyetindeyiz. İkincisi sütyen sözcüğünü ‘ü’ harfi ile yazmaya mecburuz çünkü sütyen Fransızcadır destek demektir. Türkçede sütyen sütyen golf için veya raa sözcüğü için İngilizcede kullanılan karşılık anlamına gelen bir ifadedir. Türkçe okunduğu gibi yazılan yazıldığı gibi okunan bir dildir (bu da Atatürk’ün ifadesidir). Onun için ü harfiyle yazmaya mecburu. Sütyen ölçülerini alırken göğüsün üstünden veya altından ifadelerini kullanamayız memenin üstünden ve altın ifadelerini kullanmak zorundayız. Meme demek ayıp bir şey değildir meme aynı ağız, dudak, kol, bacak gibi organlardan birinin adıdır. Memeye göğüs diyerek yanlış yapmış oluruz. Göğüs boyundan bele kadar olan bölümün adıdır ve göğüs bölgemizde memelerimiz var, kaburgalarımız var, akciğerlerimiz var, diyaframımız var ve midemiz var. Bunları açıklamak lazım terminoloji diye bir bölüm koyarak bunları neden yaptığını açıklamak gerek sen bu tezi savunacaksın bu konuda benden başka

kitap yazan kimse olmadığı için terminoloji oluşturmak gibi bir hak görüyorum kendimde.

Görüşme Soruları:

1. Türk Kadınının vücut yapısına paralellik gösteren ülke hangisidir?

Çinli ve Japon kadınların; boyları uzun popoları düşük, bacakları kısa, boyundan kalça kadar olan kısımları uzun, boyları kısadır. Zenci kadınların; popoları kadınların kalkık nerdeyse bellerine değiyor boyları uzundur. Kuzey Amerikalı kadınların onlar daha çok Avrupa ırkların karışımı oldukları için bacaklar uzun, popolar parantez içinde yerinde ne yukarıda ne aşağıda, boyunla kalça arasındaki mesafe doğru fakat kafaları küçük.

Türk kadınları karmakarışık Türkiye korkunç bir etnik karışıklık içerisin de. Bakıyoruz Türkler Orta Asya'dan gelmişler gözler çekik. Türkler Anadolu'ya gelmişler Asurları Hititleri bulmuşlar, onlarda Anadolu insanı. Kara Denize gidiyorsun hepsi yunan kökenli elen kökenli, Güneye iniyorsun Fas, Tunus tan gelmişler karmakarışık bir şey şuan Anadolu.

2. Türk Kadınının vücut yapısına en çok uyan biçki sistemi hangisidir?

Alman biçki sistemini kullanacaksın bununda Triuf markasının Avusturya da ki Vinar lojistik fabrikalarındaki kullandığı kalıplardır. Ayrıca ikinci uyabilir kalıp amerikan kalıplarıdır nedenine gelince bu günkü Türkiye'nin karışımı Amerikanın oluşumunda karışım arasında üç aşağı beş yukarı aynıdır. Uzun boylu Sılav ırkıyla kısa boylu Çin ırkını karıştırmışız bizim Türk kadınlarının popoları genelde biraz düşüktür. Bacak vücut orantımız Amerikalılar kadar olmasa bile dengelidir. Bu denge 2. dünya savaşındaki gıda sıkıntısından dolayı biraz bozulmuştur. O yüzden şimdilerde 75 yaşında olan kişiler kısa boyludur. Fakat yeni jenerasyonun boyu giderek uzamaktadır.

3. Türk Kadınının Standart ölçüsü nedir(meme ve kalça standartları)?

Sutyen ve don ölçülerini standardize etmek mümkün değildir. Böyle bir şey yok bu gün Fransa da 3 ayrı firma al 3 ayrı firmanın 3 aynı bedende sutyen ölçülerini

al bone ölçülerini al üçüde birbirinden farklıdır. Daha öteye gidelim aynı firmanın aynı bedende 3 ayrı sütyenini al biri Fransa da üretilmiş olsun biri Kolombiya da biride Çin deki fabrikada üretilmiş olsun üçü de birbirinden farklıdır. Bu her şeyden önce sen maden konfeksiyoncusun konfeksiyon tekniği açısından bu böyledir. Niye diyeceksin kumaşı ya hızarla kesiyorsun ya presle kesiyorsun. Keserken illa bir yerden bir farklılık olacak sonra bu makineci kızın eline gidiyor. Makineci kumaşların özeliğine göre ki bu kumaşları çoğu esnek yapılı kumaşlar bunlar dokuma esnek olabilir, örme esnek olabilir, mikrofaybır esnek olabilir pamuklu esnek olabilir yani Şu olur bu olur. Senin bütün ölçülerin bu bir tek makineci kızın elinde. Kızın bütün ürünleri aynı tansiyonda kumaşı lastiğe verip vermeyeceğini sen bilemezsin. Sen ne kadar elektronik ortamda lastiği ayarlasan da sonuçta singerin lastiğin altında kızın eli var. O anda kızın iç stresi sevgilisinden ayrıldı gerildi, babasıyla kavga etti gerildi, kocasından telefon mesaj geldi sevindi.

Bir, bu gün insanın diktiği şeyde tıpatıp aynı ürünü çıkartmasının iki, kadınların ölçülerini standardize etmenin imkanı yoktur. Niye edemezsin? Bugün dünyada 6 milyar insan yaşadığı söyleniyor bunların %50 sinin kadın olduğunu var sayarsak 3 milyar buda 3 milyar ayrı ölçü var demektir. Çünkü kadının vücudu özellikle adet günlerinde şişer, memelerin kap dediğimiz boneleri büyür ve bu büyüklük her yaş döneminde farklı olduğu gibi her adet döneminde de farklıdır yani genç kız adet dönemini ilk gördükten sonra (biz ortalama 13 yaş olarak görüyoruz) 13 -20 yaşları arasında ki meme büyümeleri daha azdır.20-40 yaşları arasında meme büyümeleri daha fazladır. Çocuk doğurmamış kadında daha azdır çocuk doğurmuş kadında daha fazladır. 2-3 çocuk doğurmuş kadında çok çok fazladır. Bunu nerden söylüyorum benim bu mesleğin içerisinde 25 yıldır bulunduğum kadınlarla konuşmalarım görüşmelerim dokunmalarım bakmalarım görmelerimle ve bunu bütün dünyada yaptım ben. Meksika'sından Hongong'a Çine kadar. Çin de benim yanımda çalışan 400 kız vardı ben bunların hepsini ölçüsünü aldım çıplak ölçüler sonuç böyle çıkıyor. Irklara ve iklimlere göre de kadın bedenleri farklılık gösteriyor. Şimdi şöyle bir şey diyelim bunu savunacağız İstanbullu bir kadının Afrikalı bir zenciyle evlendiğini düşünelim olmaz mı? Olabilir. Somalili bir zenciyle evlendi bizim Ayşe bunların çikolata rengi bir çocukları oldu bu çocuk büyüdü kadın oldu 36 b beden İngiliz ölçüsü kullanıyorum bunu soyduk bir kenara koyduk başka bir kadını alalım

Diyarbakır dan ve kırsal kesimden olsun çok süt içmiş doğal beslenmiş ve çok fazla hava kirliliğine maruz kalmamış bu kadını da biz Çinli bir adamla evlendirelim hayat bu belli olmaz 2 çocukları oldu bu kadınında ölçüsü 36 b beden olsun bu kadını da soyup kenara aldık. Bu iki kadının aynı olmadığını göreceğiz. Bu iki kadında ölçü alma sistemine göre 36 b olmasına rağmen A firmasının ürettiği 36 b sütyen iki kadına da aynı anda uymaz birine uyar uymayan kadın ne yapacaktır B veya C firmasının malını giyecektir. Mesele bundan ibaret ölçüde standart diye bir şey yoktur.

Gelelim bone ölçüsüne ilk defa Börling geliştirmiş bu nu sanayiye uygulayanda Warner firmasıdır. Şimdi bu yapılan iş özellikle sutyendeki ölçüleri belirleyen ancak bir ortalama vardır ölçüleri belirleyen ancak bir ortalama var anlatabildim mi? Konfeksiyon da sutyeni diğer tekstil ürünlerine göre en zor olmasının nedeni budur. Bu gün rimtekse git oradan çeşitli sutyen çevresi lastikleri ile askı lastiklerini incele biri % 40, biri %50, biri %60, bir diğeri %70 esner bunu hangi kumaşla nasıl kullanacağız burada dizaynır dediğimiz tasarımcının sanatı çıkıyor ortaya bundan 4-5 yıl önceye dokuma kumaşların içine likra koyamıyorlardı ama şimdi İtalyan Bosella firması dokuma kumaşın içine elastanı koymayı başardı şimdi her yöne esneye bilen dokuma kumaşlar var ama bu ama dokuma elastan hiçbir zaman pamuk elastanın mikro faybır elestanın esnekliği kadar değil.

Şimdi donun ölçüsüne gelelim donunu ölçüsünü bacak ve bel belirleyecek zaten o yüzden lastik kullanıyoruz tek nedeni bu çünkü. Lastik esniyor ve standart olmağı için esnediği için kadını rahat ettiriyor. Kadın esneye bildiği ölçüde rahat ediyor kadında o esneklikte ürün satın alıyor.

4. En çok Üretilen Sutyen ölçüsü nedir?

C. Ayral: Ben İngiliz ölçüsü kullanıyorum 34B-36B-36C

5. Sizce Ürün ölçüsü nedir, nasıl olmalıdır?

C. Ayral: Şimdi ürün ölçülerini alırken 1.si çevresini alacaksın kadı sıkamayacak rahat edecek 2. askıları ölçeceksin ve ayarlamak için pay vereceksin ve en önemlisi bone ölçüsü sütyenin bonesi ölçerken derinliğine dikkat edeceksin... Bonenin sivri olmamasına ve portakal yuvarlağı görünümde olmasına dikkat

edeceksin ki dik memeler bu portakalın içerisinde kendine yer bulabilsin. Anlatabildim mi yayılabilsin.

6. Sutyen ve külot kalıplarının hazırlanmasında çıplak beden üzerinden alınmış ölçüleri ürün ölçülerine dönüştürürken dikkat edilmesi gerek şeyler nelerdir?

C. Ayral: Lastiklere dikkat edeceksin lastikle kumaşın esnekliğinin uyumuna dikkat edeceksin. Şimdi adam öyle bir kumaş alıyor lastik istediği kadar esnesin kumaş esnemiyor ki. Lastikle kumaşın aynı esneklikte olması gerekiyor. Yani lastikle kumaşın uyum sağlaması gerekiyor tıpa tıp aynı olması gerekiyor.

7. Her firmanın kullandığı ölçü tablosu birbirine göre değişiklik gösteriyor, bu değişikliklerin sebebi nedir, ölçü tabloları oluşturulurken neler baz alınıyor?

C. Ayral: Vernerla Şantel Fıransa arasında bir ölçüdür. Genel anlamda Türk kadınına en çok uyan kalıplardır. yeni bir firma kurdun kopya edeceksin. Bunları taklit etmeniz en akıllıcası çünkü Türk kadınlarının en rahat ettikleri ölçü budur. Son 15 yılda kese kese ellerindeki kalıplarda bozulmuş... Ama kumaş lastik ilişkisini kumaşın üzerine koydukları dantelin ilişkisini kuramadıkları için son zamanlarda yanlış olmaya başladı...

Röportör: Kom Firmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kom iyidir. Kom lisansla üretim yapan ilk firmadır. Kitabımda yazar. ...Firmasından lisansını almıştır. Hasan Cansızdır Sahibi...

11. Türkiye deki iç giyim firmaları ihtiyaç duyduğu stilist ve modelistleri nereden karşılıyor? Çünkü özellikle iç giyim üzerin eğitim veren bir kurum yok.

C. Ayral: Genellikle firmalar kendi içerisinde yetiştiriyorlar. Sanırım bir ara Marmara Üniversitesinde böyle bir çalışma olmuştu.

12. Sutyen ve külot üretiminde kullanılan malzemenin ne kadar esnemesi gerekiyor?

C. Ayral: Lastikle kumaş aynı esnekliğe sahip olmalıdır.

13. Sutyenin ve külotun esnemesi ve asla esnememesi gereken yerleri nereleridir?

C. Ayrat: Bu soruya cevap verecek kişi atıyordur. Çünkü o kadar çok çamaşır var ki bir genelleme yapmamızın imkânı yoktur. Ama sutyeni önemli kılan kopçadan kopçaya olan ölçü ve bu kısmın esnemesidir. Mide kısmı orta kısmı esneyen bir kısımdır. Büyük memeli kadınlar yan panelleri esnemeyen kumaşları tercih ederler ama hepsi için ayrı ayrı yazmak gerekir böyle bir şey yok. Bu kadının ekonomik yapısıyla da alakalı şimdi öyle kumaşlar varki kadın bu kumaşı alamaz yani çok fazla çıkmaz sokak var.

14. Türkiye de ki, iç giyim piyasasını nasıl değerdendiriyorsunuz?

C. Ayrat: İç giyim piyasasını Türkiye ile sınırlandırmazsınız çünkü dünyada iç giyimün üreticisi Çin, Hindistan, Bangladeş. Türkiye de üretim yapmaya direnen firmalar var ama bunların maliyeti çok yüksek bunlar birkaç sene içerisinde yok olacaklar. Türkiye iç giyim ihracatı içinde gerekli ve yeterli donanımı sağlayamadı çünkü bu iş hep cahillerin elinde hep yeşil direktten yetişme eski fasoncuların elinde. Senelerce tasarımcıya yatırım yapılmadığı için önümüzdeki 10 yıl içerisinde Türk iç giyim sektörü ölecek böyle bir sektör kalmayacak o yüzden artık böyle bir sektöre yatırım yapmak gereksiz ama Türk yatırımcıları kafalarını kullanırlarsa Çin de yatırım yapabilirler. Çinin teknolojisi ve iş gücü ile hali hazır ellerindeki pazarı birleştirebilirler.